

การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ
ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเมือง ได้พิจารณาการศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทาง
การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ตำบลแม่สุก
อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3”
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา ของมหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร.อนุสรณ์ คุณานุสรณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัตน์)

คณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเมือง

พฤษภาคม 2555

การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3

ACADEMIC MANAGEMENT FOR UPGRADING ACHIEVEMENT ON O-NET INTERNATIONAL TEST OF MAESOOK EDUCATIONAL AREA NETWORK, AMPUR CHAEHOM, LAMPANG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

อรัญญา ไชยวงศ์¹

ดร. อนุสรณ์ คุณานุสรณ์²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 เครื่องมือเป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิเคราะห์ข้อความที่ปรากฏอยู่ใน 4 ด้าน ผลการศึกษาพบว่า ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ควรมีการประชุมชี้แจง ร่วมกำหนดแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร มีการประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัด สร้างเครื่องมือ จัดกระบวนการเรียนรู้ นำผลการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนาผู้เรียน ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน สร้างความเข้าใจให้กับครูผู้สอน แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและประเมินผลการนิเทศ ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน วิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อหาปัญหาและแนวทางพัฒนาต่อไป

Abstract

The purpose of this study was to study the academic management process for upgrading achievement on O-Net international test of Maesook Educational Area Network, Amphor Chaehom, Lampang, Lampang primary educational service area office 3. The instrument was open-ended questionnaire. The results were : 1. Curriculum and its distribution. The meeting should be cleared for those staffs about the method of distribution curriculum. The assessment was also needed for seeking improving and carrying on the process. 2. Learning and teaching procedure. Paying attention to learning standard, indicators, creating tools, facilitating child-centered atmosphere, and also applying learning result to help students suitably. 3. Mass communication in school. Help teachers understand the need for mass communication, setting the committee and analyzing the result. 4. Learning assessment. To set accessment criteria. Analyzing the result for discovering problems, weak points, and then finding ways to improve.

¹นิสิตระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

²อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาด้วยตนเอง

การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3

ACADEMIC MANAGEMENT FOR UPGRADING ACHIEVEMENT ON O-NET INTERNATIONAL TEST OF MAESOOK EDUCATIONAL AREA NETWORK, AMPUR CHAEHOM, LAMPANG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ความเป็นมาของการทำวิจัย

นับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา เป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการศึกษานั้นผ่านไปได้ 12 ปีแล้ว โดยเน้นให้จัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถ ของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ จากข้อกำหนดที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ ทำให้สถานศึกษาต้องจัดให้การศึกษาเป็นไปตามมาตรฐาน ในการวัดว่าสถานศึกษาสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่นั้น จึงได้มีการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานขั้น หรือที่เรียกว่า O-NET (Ordinary National Education Test) โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ซึ่งในการทดสอบนี้ เป็นการทดสอบความรู้พื้นฐานทั่วไปใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาอังกฤษ โดยมีขอบข่ายเนื้อหาตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นการวัดผลรอบด้านโดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ที่เป็นหลัก

จากการประกาศผลสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานหรือ O-NET ชั้น ป.6 และม.3 ประจำปีการศึกษา 2553 พบว่าผลการทดสอบใน 5 สาระการเรียนรู้หลัก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนทั้ง 2 ช่วงชั้นได้คะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของโรงเรียนได้ เพราะผลการทดสอบดังกล่าวเป็นผลพวงมาจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมา

จากปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้มองเห็นได้ว่าการบริหารจัดการงานด้านวิชาการภายในโรงเรียน ย่อมเป็นส่วนที่สำคัญ ในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนในโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นจนสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน หรือ O-NET ได้ในที่สุดอย่างแน่นอน และจากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้ทำการศึกษาวิจัยจึงมีความสนใจศึกษางานการบริหารด้านวิชาการในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ซึ่งมีทั้งหมด 6 โรงเรียน ในด้านของการจัดการเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีค่าที่สูงขึ้นและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ในการศึกษาครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานในด้านการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางและวิธีการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

กรอบแนวคิด

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการบริหารงานวิชาการโรงเรียนของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1.ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
- 2.ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3.ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน
- 4.ด้านการวัดและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร : ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 คน ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 6 คน ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ต.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านแม่สุก โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี โรงเรียนทุ่งคาวิทยา โรงเรียนบ้านศรีบุญเรือง โรงเรียนบ้านหนองกอก และโรงเรียนผาซ้อวิทยา รวมประชากรทั้งสิ้น 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา : เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิด การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันเป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน มีระยะเวลา ประสบการณ์ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร หรือครูวิชาการ ในระยะเวลา มากกว่า 15 ปี

2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม

จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 สรุปผลได้ดังนี้

1) ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ควรจัดประชุมชี้แจงแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ร่วมกำหนดแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาต่อไป 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัด สร้างเครื่องมือ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำผลการประเมินมาวิเคราะห์และช่วยเหลือ แก้ไขให้แก่ผู้เรียน 3) ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน สร้างความเข้าใจแก่ครูผู้สอนถึงความจำเป็นในการนิเทศภายใน แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน นำผลการนิเทศมาประเมิน ส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน นำผลการประเมินมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่มี วิเคราะห์ผลที่ได้ เพื่อหาปัญหา ข้อบกพร่อง ปรับปรุง พัฒนา หาแนวทางแก้ไขต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

มีความเห็นคล้อยกันในการจัดการการบริหารหลักสูตร คือ มีการเตรียมความพร้อมโดยจัดประชุมชี้แจงแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความตระหนัก กำหนดแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกัน ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงกับสภาพจริง โดยให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 หลังจากได้นำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สรุปผลการใช้หลักสูตรเมื่อสิ้นปีการศึกษา นำผลการวิเคราะห์ที่ได้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาต่อไปและเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับสถานศึกษามากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อำนวย จันทร์แป้น (2532, หน้า 111-118) ได้แบ่งขั้นตอนในการบริหารหลักสูตรไว้ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การวางแผน 3) การดำเนินการ 4) การประเมินผลและรายงานผล

ด้านการจัดการเรียนการสอน

กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุกต่างมีความเห็นตรงกันในด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าควรมีการประชุมคณะครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ครูศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตร และสร้างเครื่องมือ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ร่วมกันวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทักษะการคิด ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2548, หน้า 282) ที่เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวโมเดลชิปปา เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยเปลี่ยนจุดเน้นการเรียนรู้จากผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ผู้เรียนกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน รวมถึงสอดคล้องกับ ชนาธิป พรกุล (2543, หน้า 150) ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด และการตัดสินใจอย่างเป็นระบบตามหลักของโมเดลชิปปามีหลักการดังนี้ การสร้างองค์ความรู้ การปฏิสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมทางกาย การเรียนรู้กระบวนการ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน

หลักการในการการนิเทศภายใน สอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ (2529, หน้า 202-203) ที่ได้ยึดหลักการว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาจะสำเร็จลงได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ อีกทั้งในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษายัง นำผลการนิเทศมาประชุมเพื่อวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงาน ศึกษาสภาพและปัญหาที่พบในชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตามมาตรฐานตัวชี้วัด วิเคราะห์ผลการนิเทศ และประเมินผลที่เกิดขึ้น ประเมินความต้องการพัฒนาของบุคลากรและวางแผนการพัฒนาให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว มีการติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง

ด้านการวัดผลและประเมินผล

จากแนวคิดที่ได้ครูจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในวิธีการวัดผล ประเมินผลที่ถูกต้อง จึงจะสามารถดำเนินการวัดประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนได้อย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือ ผลจากการวัดประเมินผลนี้ สามารถนำไปใช้เป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และในกรณีที่นักเรียนไม่ผ่านการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จะต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมส่วนการใช้ข้อสอบในลักษณะเดียวกับข้อสอบ O-NET นั้น ก็จะทำให้ให้นักเรียนทำข้อสอบ

O-NET ได้โดยเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด สอดคล้องกับ ข้อมูลที่ได้จาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ที่มองผลสัมฤทธิ์ในการเรียนในรูปแบบของคุณภาพ โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาว่าองค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เกิดขึ้นจากคุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพการนิเทศการศึกษา และการบริหารการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ : ควรนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ปฏิบัติ หรือนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) จึงจะสามารถทำให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป : ควรศึกษาจากกลุ่มประชากรอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษา ควรศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง เพื่อให้ได้แนวทางที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกควรเปลี่ยนเครื่องมือในการศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์

เอกสารอ้างอิง/บรรณานุกรม

ชนาธิป พรกุล. (2543). **แคล์สรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.**

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แชมมณี. (2548). **รูปแบบการเรียนการสอน:ทางเลือกที่หลากหลาย.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สงัด อุทรานันท์. (2528). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำนาจ จันทร์แป้น. (2542). **SPIE “Why What How”** เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช่าง.

ชื่อเรื่อง	การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3
ผู้ศึกษาค้นคว้า	อรัญญา ไชยวงศ์
ที่ปรึกษา	ดร.อนุสรณ์ คุณานุสรณ์
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา, 2555

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยศึกษาจากผู้บริหารและครูวิชาการ ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 6 โรงเรียน รวมเป็น 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามปลายเปิด สอบถามแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) วิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาค่าหรือข้อความที่ปรากฏอยู่ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการวัดและประเมินผล

ผลการศึกษาพบว่า ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ควรจัดประชุมชี้แจงแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ร่วมกำหนดแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัด สร้างเครื่องมือ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำผลการประเมินมาวิเคราะห์และพัฒนาผู้เรียน ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน สร้างความเข้าใจให้กับครูผู้สอนด้านการนิเทศภายใน แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและประเมินผลการนิเทศ ส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน วิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อหาปัญหาและแนวทางพัฒนาต่อไป

Title Academic Management for Upgrading Achievement on O-Net International Test of Maesook Educational Area Network, Amphor Chaehom, Lampang, Lampang Primary Educational Service Area Office 3

Author Aranya Chaiwong

Advisor Dr. Anusorn Kunanusorn

Academic Paper Independent Study M.Ed in “Educational Administration,” University of Phayao, 2012

ABSTRACT

The purpose of this study was to study the academic management process for upgrading achievement on O-Net international test of Maesook Educational Area Network, Amphor Chaehom, Lampang, Lampang primary educational service area office 3. The study sample consisted of 6 directors and 6 academic teachers, working for 6 schools, Maesook Educational Area Network, Amphor Chaehom, Lampang primary educational service area office 3. The instrument was open-ended questionnaire that used for finding out academic management process to upgrade achievement on O-Net international test. The data obtained were analyzed by words or phrases which appeared in 4 features : curriculum and its distribution, learning and teaching procedure, mass communication in school, and finally the learning assessment.

The results were as follows : The first part is curriculum and its distribution. The meeting should be arranged for making those staffs clear about ways to locate the method of distribution curriculum. The assessment was also needed for seeking improving and carrying on the process. The second part is learning and teaching procedure. Paying attention to learning standard, indicators, creating tools, facilitating child-centered atmosphere, and also applying learning result to help students suitably. The third part is mass communication in school. Help teachers understand the need for mass communication, setting the committee, analyzing the result, and supporting individual development plan. Finally the learning assessment. To set assessment criteria. Analyzing the result for discovering problems, weak points, and then finding ways to improve.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ดร.อนุสรณ์ คุณานุสรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำแนะนำตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ซึ่งประกอบด้วย นายสวาท เกษณา ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแจ้ห่ม นายสนธยา ทิพย์เนตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านใหม่ เหล่ายาว นายเอกฐิติทธี ทิพย์เนตร ศึกษานิเทศก์ สพป.ลำปางเขต 3 ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 3 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูล และตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

หากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ใด ๆ ต่อผู้ที่สนใจ ผู้ศึกษาขออุทิศคุณความดีที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มอบให้แก่ทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ เกื้อกูล สนับสนุน และเป็นกำลังใจในการทำงานจนเป็นผลสำเร็จ ตลอดจน บิดา มารดา บุรพคณาจารย์ที่ได้ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ได้อบรมสั่งสอน ชี้แนะ ให้แก่ผู้ศึกษาค้นคว้า ณ ที่นี้ด้วย ขอขอบพระคุณทุกท่าน

อรัญญา ไชยวงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การบริหารงานวิชาการ.....	7
การบริหารหลักสูตร.....	11
การพัฒนาหลักสูตร.....	17
การนิเทศการศึกษา.....	21
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ในชั้นเรียน.....	29
รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน.....	33
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน.....	36
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.....	48
การบริหารวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์.....	50
การทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Testing : O-NET).....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	63
ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ต.แจ้ห่ม อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3.....	65
5 บทสรุป	78
สรุปผลการวิจัย	79
อภิปรายผลการวิจัย.....	83
ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	91
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	99

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	63
2	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	63
3	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับ การศึกษา	64
4	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ตำแหน่ง/หน้าที่ในปัจจุบัน	64
5	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระยะเวลาและประสบการณ์ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วย ผู้บริหารโรงเรียน หรือครูวิชาการ	65

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 รูปแบบการเรียนรู้ในชั้นเรียน.....	31
2 รูปแบบคุณภาพการเรียนรู้ที่ดี.....	33

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารวิชาการ ซึ่งจัดเป็นงานหลักของการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ดังนั้นการบริหารวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า จำเป็นต้องมีระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผลคุณภาพของอาจารย์ และการบริการวิชาการ ดังนั้น การบริหารวิชาการจึงเป็นงานสำคัญเป็นภารกิจหลักของบุคลากรทุกฝ่ายที่ต้องร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความรู้ความเข้าใจเพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นให้จัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ และมีความสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้

จากข้อกำหนดที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ ทำให้สถานศึกษาต้องจัดให้การศึกษากลับไปตามมาตรฐาน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนต้องมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถตามที่มาตรฐานได้กำหนดไว้ และถ้าคุณภาพของนักเรียนยังไม่ได้มาตรฐาน เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องหาวิธีพัฒนาให้สูงกว่ามาตรฐานให้จงได้ ในการวัดว่าสถานศึกษาสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่นั้น จึงได้มีการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานขึ้น หรือที่เรียกว่า O-NET (Ordinary National Education Test) โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ซึ่งในการทดสอบนี้เป็น การทดสอบความรู้พื้นฐานทั่วไปใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

และภาษาอังกฤษ โดยมีขอบข่ายเนื้อหาตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นการวัดผลรอบด้านโดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก

O-NET เป็นการทดสอบที่มีจุดหมายเดียวกัน คือประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนแต่ละโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาทำแผนพัฒนานักเรียน ให้สามารถอ่านออกเขียนได้ รู้จักคิดวิเคราะห์ เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น เมื่อเรียนครบ 3 ปี โดยจะทดสอบที่ชั้นสูงสุดของช่วงชั้นนั้น ๆ คือ ประถมปลายเดือนกุมภาพันธ์หรือต้นเดือนมีนาคมของทุกปี การสอบ O-NET จัดสอบโดยสทศ.หรือสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนเป็นรายบุคคล ก่อนที่จะจบช่วงชั้นในปีต่อไป ที่ผ่านมายังไม่มีการนำผลคะแนนมาใช้อย่างจริงจัง เป็นเพียงเก็บเป็นสถิติและวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เพื่อประเมินการเรียนการสอน การแก้ไขปัญหาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน และนักเรียนที่มีผลคะแนนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ในอนาคต ทางกระทรวงศึกษาธิการ จะผลักดันให้เห็นผลที่ชัดเจนขึ้น โดยเด็กสามารถนำคะแนนที่ได้ไปใช้เป็นองค์ประกอบสอบคัดเลือกเข้า ม.1 และ ม.4 หรือแม้แต่ใช้เป็นองค์ประกอบการเลื่อนชั้นเรียน ถ้าสอบ O-NET ไม่ผ่านเกณฑ์ก็จะไม่ให้เลื่อนชั้น ฉะนั้น นักเรียนจะจบการศึกษาแต่ละช่วงชั้นได้ต้องสอบ O-NET เป็นหน้าที่ โดยเฉพาะ ม.6 จะต้องสอบ O-NET ทุกคน เพราะนอกจากจะเป็นการประเมินคุณภาพระดับชาติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว โรงเรียนจะนำผลคะแนนไปกรอกในแบบป.พ.1 ในช่องผลการประเมินระดับชาติ นักเรียนสามารถนำคะแนนที่ได้ไปยื่นเลือกคณะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือแอดมิชชั่นกลาง นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังมีนโยบายนำ O-NET ไปถ่วงน้ำหนักคะแนน GPA อีกด้วย ผลคะแนนที่นักเรียนได้รับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักเรียนเอง เพราะสามารถใช้เป็นหลักฐานสำคัญในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ และวางแผนอนาคต ส่วนผู้ปกครองจะได้ใช้เป็นแนวทางแก้ไขและสนับสนุนบุตรหลาน ให้กระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปในแนวทางที่ดี ที่สำคัญโรงเรียนและครูผู้สอนยังสามารถนำผลการประเมินของนักเรียนแต่ละคน ไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องต่อความสนใจ ความต้องการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถของนักเรียนต่อไปในอนาคต

จากการประกาศผลสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานหรือ O-NET ชั้น ป.6 และ ม.3 ประจำปีการศึกษา 2553 ผลปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ย จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ในระดับชั้น ป.6 พบว่า ภาษาไทย 31.22 คะแนน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 47.07 คะแนน ภาษาอังกฤษ 20.99 คะแนน คณิตศาสตร์ 34.85 คะแนน วิทยาศาสตร์ 41.56 คะแนน สุขศึกษา 54.31 คะแนน ศิลปะ 41.10 คะแนน การงานอาชีพและเทคโนโลยี 52.52 คะแนน

และเมื่อลงรายละเอียดในสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ พบว่า มีเด็กจำนวนกว่า 1.4 แสนคนที่ได้ 0 คะแนน ส่วนวิชาภาษาไทยมีเด็ก ป.6 ที่ได้ 0 คะแนน จำนวนมากเช่นกัน ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยในระดับชั้น ม.3 ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เฉลี่ย 42.80 คะแนน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 40.85 คะแนน ภาษาอังกฤษ 16.19 คะแนน คณิตศาสตร์ 24.18 คะแนน วิทยาศาสตร์ 29.17 คะแนน สุขศึกษา 71.97 คะแนน ศิลปะ 28.48 คะแนน และการงานอาชีพและเทคโนโลยี 47.07 คะแนน จะเห็นได้ว่าผลการทดสอบใน 5 สาระการเรียนรู้หลัก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนทั้ง 2 ช่วงชั้น ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของโรงเรียนได้ เพราะผลการทดสอบดังกล่าว เป็นผลมาจากการจัดการศึกษาก่อนหน้านี้

การวิเคราะห์ผลคะแนน O-NET ดังกล่าว ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน เนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพการศึกษา ซึ่งนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองได้ตั้งเป้าว่าในปี 2561 คะแนน O-NET ใน 5 วิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะต้องได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50 ขึ้นไป ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องกำหนดเป้าหมายว่าแต่ละปีจะทำอย่างไรให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเพิ่มขึ้น และเป็นสัดส่วนเท่าใดตามสภาพความพร้อมของโรงเรียน ตลอดจนการประเมินผลในชั้นเรียนทั้งก่อนและหลังเรียน และข้อสอบควรเน้นการคิดวิเคราะห์ การนำไปใช้ใน รูปแบบเดียวกับข้อสอบ O-NET

จากปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้มองเห็นได้ว่าการบริหารจัดการงานด้านวิชาการภายในโรงเรียนย่อมเป็นส่วนที่สำคัญ ในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนในโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น จนสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน หรือ O-NET ได้ในที่สุดอย่างแน่นอน ทั้งนี้ผล O-NET ดังกล่าวถือเป็นกระจกเงาที่ดีที่จะได้นำไปปรับปรุงให้ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนต่อไป และจากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้ทำการศึกษา จึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการบริหารงานด้านวิชาการของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ซึ่งมีทั้งหมด 6 โรงเรียน ในด้านของการจัดการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบ O-NET ของนักเรียน ให้มีค่าที่สูงขึ้นและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ได้อย่างไร ในการศึกษาครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูล ที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไปอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาแนวทางและวิธีการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นบุคลากรในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 6 โรงเรียน โดยศึกษาจากกลุ่มประชากร ได้แก่

- ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 คน
- ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 6 คน

รวมทั้งสิ้น 12 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
- ด้านการจัดการเรียนการสอน
- ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน
- ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในขอบเขต 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการวัดและประเมินผล

2. บริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ หมายถึง การบริหารงานวิชาการเพื่อแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

3. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร หมายถึง การศึกษาหลักสูตร การวิเคราะห์หลักสูตร การนำหลักสูตรมาใช้ และพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียน โดยอาศัยการบริหารหลักสูตร 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ และขั้นตอนประเมินผลการใช้หลักสูตร

4. ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET)

5. ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

6. ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการวัดผล การประเมินผลและติดตามที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

7. กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม หมายถึง โรงเรียนบ้านแม่สุก โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี โรงเรียนทุ่งคาวิทยา โรงเรียนบ้านศรีบุญเรือง โรงเรียนบ้านหนองกอก และโรงเรียนพาช่อวิทยา

8. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

9. ครูวิชาการโรงเรียน หมายถึง ครูที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการในแต่ละกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

10. การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-Net) หมายถึง การสอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษา

1. ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนในการทดสอบครั้งต่อไป
3. เป็นข้อมูลสำหรับโรงเรียนอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเรียงลำดับเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารหลักสูตร
3. การพัฒนาหลักสูตร
4. การนิเทศการศึกษา
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ในชั้นเรียน
6. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
9. การบริหารวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์
10. การทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Testing : O-NET)
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์ (2535, หน้า 83) กล่าวว่า งานวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผล รวมทั้งติดตามผลและสื่อการสอนรวมไปถึงการพัฒนาผู้สอน ตลอดจนการดำเนินการของโรงเรียนจะต้องเป็นไปตามหลักสูตรและระเบียบพิธีการของการเรียนการสอน จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมทุกกระยะ ด้วยการจัดเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย บางครั้งก็มีการเพิ่มวิชาใหม่ ๆ เข้าไปด้วย ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริงนั้นเกิดจากการเรียนการสอน ดังนั้นเมื่อหลักสูตรเปลี่ยนก็จำเป็นต้องอบรมครูตามไปด้วย เพราะการใช้หลักสูตรในโรงเรียนจะมีส่วนเกี่ยวข้องไปถึงการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอนและการประเมินผลด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 59) กล่าวว่า ถ้ามองในด้านของงานสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตร การสอนอุปกรณ์การสอน การจัดการเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดการครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพสถานศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, หน้า 36) กล่าวว่า งานวิชาการโรงเรียนจะครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. เรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน
2. เรื่องการสอนและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร
3. เรื่องกิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียน
4. เรื่องสื่อการเรียนการสอนและกิจการห้องสมุด
5. เรื่องการวัดผลและประเมินผลการเรียน
6. เรื่องการนิเทศการศึกษา และเรื่องการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูและบุคลากร

ขอบข่ายของงานวิชาการจะประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้

- 1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทิน การศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดชั้นตอนและเวลาในการทำงาน
- 1.2 โครงการสอนเป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร
- 1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

- 2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา
- 2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน
- 2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมทั้งเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน
- 2.4 การจัดแบบเรียนโดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้นครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือเอกสารที่ครูเตรียมเอง
- 2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้า วิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงานจุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษา รู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

- 3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่มีต่อการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน
- 3.2 การจัดห้องสมุดเป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอนเป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบ และวิเคราะห์ผลการเรียน

ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักของสถานศึกษาและมีขอบข่ายค่อนข้าง กว้างขวาง หลักการบริหารงานวิชาการ จะแบ่งเป็นขั้นตอนของกระบวนการบริหารงาน วิชาการ ดังนี้

1. **ขั้นก่อนดำเนินการ** จะเป็นการกำหนดนโยบายและวางแผนงานด้านวิชาการ โดยมีงานต่อไปนี้

- 1.1 จัดทำแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 1.2 จัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน
- 1.3 จัดครูอาจารย์เข้าสอน
- 1.4 จัดทำโครงการสอน
- 1.5 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน
- 1.6 จัดตารางสอน
- 1.7 ปฐมนิเทศนักเรียน
- 1.8 การลงทะเบียนเรียน

2. **ขั้นการดำเนินงาน** เป็นขั้นที่จัดและดำเนินงาน รวมทั้งการควบคุมดูแลให้ ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ให้

2.1 การดำเนินงานการสอนตามหลักสูตร โดยดูแลให้การสอนเป็นไปตาม โครงการสอนในแต่ละวิชา เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

2.2 การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดโครงการซ่อมเสริม โครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี โครงการส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดชุมนุมต่าง ๆ ลูกเสือและเนตรนารี มีการแนะแนวการศึกษาแลอาชีพ ตลอดจนการให้ คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ จัดให้มีห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า

2.3 งานเกี่ยวกับการบริการ การส่งเสริมให้มีการให้บริการเกี่ยวกับสื่อการ สอนเพื่อช่วยเหลือครูในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการจัดรวบรวมเอกสาร คำสอน คู่มือครู รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

3. ส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา และประเมินผลงานด้านวิชาการ ดังนี้

- 3.1 ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
- 3.2 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนด จุดมุ่งหมายและนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
- 3.3 ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงด้านวิชาการ
- 3.4 จัดบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านวิชาการ
- 3.5 จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
- 3.6 จัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการขึ้น ลักษณะของคณะอาจจัดรวมกันเป็น คณะครูในแผนกเดียวกัน มาร่วมกันทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 3.7 ส่งเสริมให้จัดตั้งชุมนุมหรือชมรมทางวิชาการ เพื่อจัดกิจกรรมและ เผยแพร่งานด้านวิชาการ
- 3.8 ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมประชุมสัมมนาฝึกอบรม เพื่อเป็นการ แลกเปลี่ยนความรู้และเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ
- 3.9 ส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างชัดเจน จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนต่าง ๆ ให้พร้อมจัดการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งให้กำลังใจเป็นการเสริมแรงแก่ครูผู้สอน การบริหารหลักสูตรของแต่ละสถาบันย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพของบุคลากร งบประมาณ การบริหารและการจัดการและความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

ความหมายของการบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สามารถพัฒนาความรู้ เจตคติ และทักษะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้นผู้บริหารทุกระดับจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนในชั้นเรียน รายวิชา หมวดวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

การบริหารหลักสูตรประกอบด้วย การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดกลุ่มผู้เรียน การจัดตารางสอน ตารางสอบ รวมทั้งการจัดทำแผนการสอน เอกสารประกอบ การสอน สื่อการเรียนการสอน และการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรดังที่ สจัด อุทรานันท์ (2528, หน้า 263-265) ได้เสนอไว้ 4 งานดังนี้

1. งานเตรียมบุคลากร เป็นงานที่สำคัญมาก ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ควรประชุมชี้แจง อบรม สัมมนา เผยแพร่เอกสาร ประชาสัมพันธ์หลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรใหม่
2. การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร จะต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความสมัครใจของครูแต่ละคน เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรแต่ละคนมีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
3. การบริหารและการบริการวัสดุหลักสูตร เป็นหน้าที่ของหน่วยงานกลาง ซึ่งต้องจัดบริการสื่อหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ทันเวลาที่น่าไปใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งดูแลรักษาสื่อหลักสูตรให้อยู่ในสภาพใช้สอนได้
4. งานบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ การบริการห้องสอนเฉพาะวิชา ห้องสมุด เครื่องมือวัดผลและประเมินผล บริการแนะแนว และให้คำปรึกษา ห้องทะเบียน ต้องจัดให้พร้อมที่จะบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการบริหารหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านบุคลากร งบประมาณวัสดุ และสื่ออุปกรณ์ เวลา สถานที่ กระบวนการ และเป้าหมายของผลผลิต รวมทั้งการนิเทศและการควบคุมคุณภาพ

กระบวนการบริหารหลักสูตร

การดำเนินงานด้านหลักสูตรมีขั้นตอนต่างๆ อำนาจ จันทร์แป้น (2532, หน้า 111-118) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situation Analysis) หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ผู้เรียน บุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณ และการจัดการเรียนการสอน
2. การวางแผน (Planning) หมายถึง การใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สถานการณ์มาจัดวางแผนหรือจัดโครงการต่าง ๆ
3. การดำเนินการ (Implementation) หมายถึง การดำเนินงานตามแผนหรือโครงการที่วางไว้ โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะเตรียมการและระยะดำเนินการ

4. การประเมินผลและรายงานผล (Evaluation and Reporting) หมายถึง การประเมินการดำเนินการว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ เพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาต่อไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 61-66) แบ่งขั้นตอนในการบริหารหลักสูตร ไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการ ได้แก่

1.1 การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้

1.2 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

1.3 การเตรียมความพร้อม เช่น ครูผู้สอน ผู้นิเทศ ผู้บริหาร และสิ่งอำนวยความสะดวก

1.4 ตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน

1.5 ตรวจสอบการยอมรับจากสังคม

1.6 จัดโครงสร้างของหน่วยงาน

2. ขั้นตอนดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่

2.1 ประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

2.2 ปฐมนิเทศนักเรียน

2.3 จัดทำคู่มือครู

2.4 จัดตารางสอน

2.5 จัดครูเข้าสอน

2.6 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก

2.7 การฝึกงาน

3. ขั้นตอนประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เพื่อพิจารณาว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ และเพื่อใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงเกี่ยวกับหลักสูตร

ดังนั้น การบริหารหลักสูตรจึงต้องประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการวางแผนหลักสูตรขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ และขั้นตอนการประเมินผลหลักสูตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. **ขั้นตอนการวางแผนหลักสูตร** เป็นขั้นเตรียมการโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไป ด้านบริบทต่าง ๆ เช่น สภาพสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปรวมทั้งทรัพยากรอื่น ๆ เช่น บุคลากร สถานที่ งบประมาณและเวลา เป็นต้น ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบาย เป้าหมาย จุดหมาย แนวทางในการดำเนินงาน และสามารถวางโครงการรวมทั้งจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไว้เพื่อสะดวกต่อการปฏิบัติในการวางแผนหลักสูตรมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1.1 จัดระบบและโครงสร้างการบริหารหลักสูตร ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบสาย บัณฑิตบัณฑิตร หรือในรูปแบบคณะกรรมการ

1.2 กำหนดนโยบาย เป้าหมาย หลักการ ที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรอย่าง ชัดเจน

1.3 จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนา หลักสูตร

1.4 จัดเตรียมบุคลากรและจัดผู้รับผิดชอบหลักสูตรตามความสามารถและ ความถนัด

1.5 จัดเอกสารคู่มือ และวัสดุสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้กับบุคลากร

1.6 สร้างความมั่นใจให้กำลังใจแก่ผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้

2. ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้สอน ซึ่งเป็นหน้าที่ ของครูเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครูจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาและ ทักษะการสอน สามารถจัดกิจกรรมการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้บริหารมี หน้าที่สนับสนุนส่งเสริม อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจแก่ครู มีการนิเทศติดตามอย่าง ต่อเนื่อง

การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ความหมายของ คำว่า การนำหลักสูตรไปใช้มีแตกต่างกันออกไป นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย คำนิยามของคำว่า การนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้

สันติ ธรรมบำรุง (2527, หน้า 120) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มนั้นไปปฏิบัติให้ บังเกิดผล รวมถึงการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูและ นักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สงัด อุทรานันท์ (2535, หน้า 260) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตร ไปใช้ว่าเป็นขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนในห้องเรียน ได้แก่ การจัด เอกสารประกอบหลักสูตร การเตรียมบุคลากร การบริหารและบริการหลักสูตร และการนิเทศ การใช้หลักสูตร

ฉำรง บัวศรี (2504, หน้า 165) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนสำหรับสอนเป็นประจำทุก ๆ วัน

จากความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้ ตามที่นักการศึกษาได้ให้ไว้ข้างต้น พอสรุปได้ว่าการนำหลักสูตรไปใช้หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้

หลักสูตรที่สร้างขึ้นดำเนินไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นับแต่การเตรียมบุคลากร
อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้

ถ้าเรายอมรับว่าการนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้
หลักสูตรเกิดผลต่อการใช้อย่างแท้จริงแล้ว การนำหลักสูตรไปใช้ก็ควรจะเป็นวิธีการปฏิบัติการ
ที่มีหลักเกณฑ์ และมีกระบวนการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ พอที่จะมั่นใจได้ว่า หลักสูตรที่ได้
สร้างขึ้นนั้น จะมีโอกาสนำไปปฏิบัติจริง ๆ อย่างแน่นอน นักการศึกษาต่างก็ให้ทัศนะซึ่งเป็น
แนวคิดในการนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้

চারুণ্ড ৰুবসুৰী (2504, หนา 165-195) ได้สรุปชี้ให้เห็นปัจจัยที่จะนำไปสู่
ความสำเร็จของการนำหลักสูตรไปใช้ไว้ว่า ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

โครงการสอน เช่น การวางโครงการสอนแบบหน่วย (Unit Organization of
Instruction, Teaching Unit) ประเภทของหน่วยการสอนมี 2 ประเภท คือ หน่วยรายวิชา (Subject
Matter Unit) และหน่วยประสบการณ์ (Experience Unit)

หน่วยวิทยากร (Resource Unit) เป็นแหล่งให้ความรู้แก่ครู เช่น เอกสาร
คู่มือ และแนวการปฏิบัติต่าง ๆ

องค์ประกอบอื่นๆ ที่ช่วยในการสอน เช่น สถานที่และเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์
การเรียนการสอน วิธีการสอน และวัดผลการศึกษา กิจกรรมร่วมหลักสูตร การแนะแนวและ
การจัดและบริหารโรงเรียน เป็นต้น

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลาย
ฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหารระดับกระทรวง กรม กอง ผู้บริหารระดับโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์
และบุคคลอื่น ๆ ขอบเขตและงานของการนำหลักสูตรไปใช้เป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง
เพราะฉะนั้นการนำหลักสูตรไปใช้จึงเป็นสิ่งที่ต้องทำอย่างรอบคอบและระมัดระวัง

หลักการสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ได้ดังนี้

1. มีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ควรจะได้ศึกษาวิเคราะห์ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกัน เพื่อให้
การปฏิบัติเป็นไปในทำนองเดียวกันและสอดคล้องต่อเนื่องกัน

2. มีคณะบุคคลทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นที่จะต้องทำหน้าที่ประสานงานกัน
เป็นอย่างดี ในแต่ละขั้นตอนในการนำหลักสูตรไปใช้

3. ดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นไปตามขั้นตอนที่วางแผนและเตรียมการไว้
การนำหลักสูตรไปใช้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้

ประสบความสำเร็จได้ ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตรต่าง ตลอดจนสถานที่ต่าง ๆ ที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะต้องได้รับการจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนได้เมื่อได้รับการร้องขอ

4. ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้นครูจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่และจริงจัง ตั้งแต่การอบรมความรู้ ความเข้าใจทักษะและเจตคติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างเข้มข้น

5. การนำหลักสูตรไปใช้ควรจัดตั้งให้มีหน่วยงานที่มีผู้อำนวยการพิเศษ เพื่อให้การสนับสนุนและพัฒนาครูโดยการทำหน้าที่นิเทศ ติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้ และควรปฏิบัติงานร่วมกับครูอย่างใกล้ชิด

6. หน่วยงานและบุคลากรในฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถ

7. การนำหลักสูตรไปใช้สำหรับผู้ที่มิบทบาทเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกหน่วยงานจะต้องมีติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาประเมินวิเคราะห์เพื่อพัฒนาทั้งในแง่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และการวางแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ คียิ่งขึ้น

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือ การตีความหมายและกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรโดยจะดำเนินการในรูปของเอกสารประกอบหลักสูตร และวัสดุอุปกรณ์การสอน เช่นโครงการสอน ประมวลการสอน คู่มือครู เป็นต้น

2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียนเพื่อให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารโรงเรียนควรสำรวจปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียนว่าเหมาะสมกับสภาพการนำหลักสูตรมาปฏิบัติหรือไม่

3. การสอนซึ่งเป็นหน้าที่ของครูประจำการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ ครูต้องสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เลือกวิธีสอนให้เหมาะสม โดยผู้บริหารคอยให้ความสะดวกให้คำแนะนำและให้กำลังใจ

3. ขั้นการประเมินผลหลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีกับสถานการณ์จริงเพียงใด การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรทำอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรในการใช้หลักสูตรเพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นและสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ของการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนก่อนว่าจะประเมินในส่วนใดหรือเรื่องใด นอกจากนี้ ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดด้วยว่าต้องการนำข้อมูลมาทำอะไร การกำหนดขอบข่ายวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินหลักสูตรอย่างเด่นชัดจะเป็นกรอบของการประเมินผลหรือตัวเสนอแนะรูปแบบของการประเมินผลกลุ่มผู้ให้ข้อมูลวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสร้างมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง
2. ขั้นวางแผนออกแบบการประเมินผล หลังจากที่ผู้ประเมินผลได้ศึกษาและสำรวจเอกสารและผลงานประเมินที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ แล้ว ผู้ประเมินผลก็พร้อมที่จะตัดสินใจวางรูปแบบการประเมินหลักสูตรได้ สิ่งที่ผู้ประเมินผลจะต้องตัดสินใจกำหนดมีดังนี้ คือ
 - 2.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.2 การกำหนดแหล่งข้อมูล
 - 2.3 การพัฒนาเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.4 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน
 - 2.5 การกำหนดเวลา
3. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินผลเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบขอบข่ายและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทินปฏิบัติงานประเมินผล
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ประเมินผลกำหนดวิธีการจัดระบบข้อมูลโดยอาจจำแนกเป็นหมวดหมู่ และพิจารณาเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ที่เหมาะสม
5. ขั้นรายงานผลการประเมิน ภายหลังจากที่วิเคราะห์ข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ประเมินผลจะต้องรายงานและเสนอผลการประเมินโดยพิจารณาตัดสินว่าจะให้ออกมาในรูปแบบใด เป็นความเรียงหรือในรูปของกราฟ เป็นต้น

การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร จำเป็นต้องมีการดำเนินงานเป็นระเบียบแบบแผนต่อเนื่องกันไป ซึ่งเริ่มจากการวางจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานนี้จะต้องคำนึงถึงจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาหลักสูตรว่าจะเริ่มต้นที่ใดก่อนและดำเนินการอย่างไรจึงจะเป็นการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงผลงานต่าง ๆ ทางด้านหลักสูตรต่าง ๆ ที่ได้สร้างขึ้นใหม่อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าหลักสูตรเดิม ต้องคำนึงถึงการดำเนินงาน วิธีการต่าง ๆ รวมทั้งหลักการและแนวปฏิบัติเพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แล้วจะต้องมีการฝึกอบรม

ครูประจำการให้เข้าใจในหลักสูตรใหม่ รวมทั้งทักษะในด้านต่าง ๆ และต้องคำนึงถึงประโยชน์
 ในด้านการพัฒนาจิตใจและทัศนคติของนักเรียนด้วย ต้องได้รับความร่วมมือและการ
 ประสานงานอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในทางด้านหลักสูตรทุก ๆ ด้าน และต้องมีผู้นำที่
 ชำนาญมีความสามารถในหน้าที่การงานเป็นอย่างดี ส่วนการพัฒนาหลักสูตรระดับต่าง ๆ
 การเรียนการสอนจะดำเนินไปตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับ
 ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องรู้ถึงหลักการของหลักสูตร และวิธีใช้ด้วย การรู้หลักการจะช่วยให้
 ครูอ่านหลักสูตรได้เข้าใจดียิ่งขึ้น

อำนาจ จันทรบูรณ์ (2542, หน้า 17, 21) กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตร คือ การสร้าง
 หลักสูตรขึ้นมาหรือการปรับปรุงหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาแล้ว ให้มีความเหมาะสมกับ
 การเปลี่ยนแปลงของกาลเวลาและสังคม นักการศึกษาของไทยมักนิยมใช้คำว่าพัฒนา
 หลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรหรือการยกยกร่างหลักสูตร ซึ่งก็มีความหมายทำนองเดียวกัน
 หลักสูตรแบ่งเป็นแบบต่าง ๆ ได้ระดับต่าง ๆ กัน คือ

1. หลักสูตรระดับชาติหรือหลักสูตรแม่บท เป็นหลักสูตรแกนที่เขียนไว้กว้างและ
 บรรลุสาระที่จำเป็นต่อทุกคนในประเทศจะต้องเรียนรู้เหมือนกัน และเพื่อเสริมสร้างความเป็น
 เอกลักษณะของชาติไว้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจึงเน้นเป็นวิชาบังคับให้
 ทุกคนต้องเรียน การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร ดังนี้คือ
 ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์นี้มีหน้าที่ประสานงาน
 ในการปรับปรุงหลักสูตรทั้งระดับประถมและมัธยม ส่วนสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์
 และเทคโนโลยี มีหน้าที่พัฒนาหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา

2. หลักสูตรระดับท้องถิ่น เป็นการนำเอาหลักสูตรระดับชาติมาใช้โดยพิจารณาถึง
 ลักษณะของท้องถิ่นเพิ่มเติมทั้งนี้เพื่อนำให้เหมาะสมกับลักษณะพิเศษของแต่ละท้องถิ่น และ
 ลักษณะของผู้เรียน และเป็นการเรียนรู้ที่นำไปใช้ในชีวิตรจริง

3. หลักสูตรระดับห้องเรียน สังคมจะเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับหลักสูตร
 ระดับนี้ บุคคลที่สำคัญในเรื่องนี้คือ ครู ครูส่วนมากมักเข้าใจผิดคิดว่าตนเองไม่ได้มีส่วนร่วมใน
 การพัฒนาหลักสูตรแต่จริงแล้วครูนำเอาหลักสูตรระดับชาติและระดับท้องถิ่นมาปรับใช้ให้
 เหมาะสมและให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ ครูที่สอนแต่ละคนในวิชาต่าง ๆ
 ก็จะทำให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรทั้งระบบ (โดยเป็นระบบย่อย) คือ จุดมุ่งหมายของ
 การสอนเรื่องนั้น ๆ วิชา นั้น ๆ ว่ามีความหมายความจำเป็นแก่ผู้เรียนอย่างไรทำไมจึงต้องสอน
 สามารถใช้วิธีสอน สื่อการสอน หนังสือเรียน แบบฝึกหัด สามารถวัดผลและประเมินผล เพื่อดู
 พฤติกรรมของนักเรียนว่าได้เปลี่ยนแปลงไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ การที่จะช่วยให้ครู

เกิดความชำนาญ และมั่นใจในการใช้หรือพัฒนาหลักสูตรนั้น ควรจะมีบริการช่วยครูให้คำปรึกษาหรือวิธีสอนในการจัดบริการหลักสูตรนี้ รัฐบาลควรที่จะลงทุนเสริมงบประมาณเพิ่มบุคลากรให้แก่หน่วยศึกษานิเทศก์ภาคและจังหวัดในการช่วยครูในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้การใช้หลักสูตรของครูเป็นไปโดยมีเหตุผล

การพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจึงควรมีระบบที่สมบูรณ์ ดังที่ อำนาจ จันทร์แป้น (2532) ได้เสนอแนะไว้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ วิเคราะห์สถานการณ์
2. การวางแผน ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การสร้างโปรแกรม การพัฒนาสื่อ การพัฒนาแหล่งสนับสนุน การทดลองใช้
3. การสื่อสารและการนำไปใช้ ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาองค์กรและการจัดการ
4. การกำกับติดตาม นิเทศ ประเมิน

ขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่องตั้งแต่การจัดทำหลักสูตรฉบับร่างทดลองใช้ จัดทำหลักสูตรฉบับจริง ดำเนินการใช้หาแนวทางที่ดีในการใช้ ปรับปรุงกระบวนการใช้ และปรับปรุงตัวหลักสูตรซึ่งอาจจะต้องหมุนเวียนกระทำซ้ำ ตั้งแต่ขั้นดำเนินการ การใช้อีกหลายครั้งหลายหนต่อเนื่องกันไปจนกว่าจะเปลี่ยนหลักสูตรทั้งหมดให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม งานพัฒนาหลักสูตรแบ่งออกเป็นขั้นตอนใหญ่ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ข้อมูลที่สำคัญคือ ความจำเป็นและความต้องการของสังคมที่มีต่อการจัดการศึกษาประเภทนั้น ๆ และระดับนั้น ๆ ปรัชญาการศึกษาทำให้สามารถเตรียมการสร้างหลักสูตรได้เหมาะสม แนวคิดทางจิตวิทยาจะช่วยนำทางให้จัดหลักสูตรได้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นจัดทำและวางแผนการใช้หลักสูตร จากการประมวลความรู้โดยใช้ข้อมูลจากขั้นที่แล้วผนวกกับความรู้ความคิดของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชา นักทฤษฎีการสอนจะเป็นที่มาของหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างเนื้อหาวิชา รวมทั้งลักษณะของการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ องค์ประกอบของการใช้หลักสูตรอันได้แก่ ความเข้าใจและการยอมรับของผู้บริหารการศึกษา ความพร้อมของหน่วยงานสนับสนุน ทั้งทางด้านการเงินจะช่วยทำให้ทราบสภาพความพร้อมและแก้ปัญหาได้ล่วงหน้า

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการใช้หลักสูตร ในระหว่างที่หลักสูตรกำลังใช้อยู่และยังไม่ครบถ้วนตามกำหนดเวลา การประเมินผลการใช้หลักสูตรจะช่วยให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการใช้หลักสูตร อันเป็นแนวทางให้ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการใช้ให้สามารถบรรลุ

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลของการใช้หลักสูตร การประเมินผลรวบยอดจะจัดทำเมื่อหลักสูตรใช้ไปครบถ้วนตามกำหนดเวลาซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลว่าหลักสูตรสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนตรงตามเป้าประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ ควรจะแก้ไขจุดหมายของหลักสูตรอย่างไรหรือควรหาทางปรับปรุงกระบวนการใช้หลักสูตรหรือไม่ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรต้องมีการร่วมมือกันหลายฝ่ายเพื่อให้ผลงานออกมาตรงเป้าหมาย ได้แก่

1. นักบริหารหลักสูตร ได้แก่ อธิบดีกรมวิชาการ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหลักสูตรผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหนังสือฯ
2. นักวิชาการ ได้แก่ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ
3. ครู อาจารย์ศึกษานิเทศก์
4. นักบริหาร ได้แก่ ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ
5. บุคคลภายนอก ได้แก่ บุคคลอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาและเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร
6. หน่วยงานสนับสนุนการใช้หลักสูตร ได้แก่
 - หน่วยงานผลิตชุดการสอน และวัสดุอุปกรณ์
 - หน่วยงานผลิตสื่อสารการเรียนรู้การสอนอื่น ๆ
 - หน่วยงานนิเทศและประสานงาน
 - หน่วยงานทดสอบและประเมินผลการเรียนในโรงเรียน
 - หน่วยงานแนะแนวในโรงเรียน

ผลที่ได้จากการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรจะรวมไปถึงการพัฒนาเนื้อหาวิชาที่จะต้องสอน และเนื้อหาวิชาในตำราที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนด้วย งานของการพัฒนาหลักสูตรอาจกล่าวได้ว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร ครูผู้สอน และนักวิชาการในการจัดวางเนื้อหาวิชา ร่วมกันทำการพัฒนาหลักสูตรโดยการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงและจัดดำเนินการไปด้วยดีและได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่เห็นผลช้าเพราะต้องคอย

ดำเนินไปที่ละขั้น แล้วจึงขยายผลงานกว้างขึ้นในการดำเนินงาน ย่อมจะเกิดผลประโยชน์แก่นักเรียนดังต่อไปนี้คือ

1. มีความสามารถเกี่ยวกับทักษะในด้านต่าง ๆ เด็กจะสามารถอ่านและเขียนได้อย่างคล่องแคล่ว เมื่อเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาแล้วมีความคิดริเริ่มเป็นอย่างดี
2. มีความรู้พอที่จะศึกษาต่อในชั้นสูงได้ เด็กย่อมจะมีความรู้ความสามารถพอที่จะเรียนในชั้นสูงและมีความสนใจในด้านการเรียนพอสมควร ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรจำเป็นที่จะต้องเน้นให้เด็กได้มีความรู้เบื้องต้น
3. ประพฤติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม ในระหว่างที่เด็กศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ กิจกรรมต่าง ๆ และการเรียนรู้ทางวิชาการภายในโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองของชาติและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม รู้จักประพฤติกฎปฏิบัติตนให้ถูกต้อง
4. มีจิตใจและร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ มีการพัฒนาหลักสูตรมุ่งที่จะพัฒนาเด็กในด้านร่างกายและจิตใจให้แข็งแรง มีความรู้และทักษะต่าง ๆ
5. มีความเข้าใจและรักษาความงามตามธรรมชาติ โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในเมืองหลวง ไม่คุ้นเคยกับธรรมชาติการพัฒนาหลักสูตรจำเป็นที่จะให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติที่สวยงามเห็นคุณค่าของธรรมชาติ
6. มีวัฒนธรรมและศีลธรรมที่ดีงาม โดยมีวัฒนธรรมที่ถูกต้อง รู้จักประพฤติกฎในสิ่งที่ดีมีความรับผิดชอบ รู้จักกาลเทศะ และประพฤติกฎในสิ่งที่สังคมยกย่องว่าดีงามควรกระทำ รวมทั้งมีจิตใจที่เมตตากรุณาต่อผู้อื่น
7. มีความสนใจและเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในด้านใดด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียว การพัฒนาหลักสูตรจะเป็นการส่งเสริมความรู้และความสามารถโดยเฉพาะของเด็ก โดยการจัดโปรแกรมการเรียน การสอน และหลักสูตรให้สอดคล้องตามความต้องการและความสามารถของเด็กสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ผลดียิ่งขึ้น

การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาที่รวมถึงการนิเทศภายในสถานศึกษาหมายถึงการดำเนินการใด ๆ ที่ทำให้ครู มีความพึงพอใจและมีกำลังใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาการดำเนินงานใด ๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานใด ๆ ของโรงเรียนและของบุคลากรให้สูงขึ้นและรักษาไว้จนส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์จากโรงเรียนทุกฝ่ายอีกทั้งผ่านการประเมินทั้งภายในและภายนอก

หลักการสำคัญสำหรับการจัดการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

สังต์ อุทรานันท์ (2529, หน้า 202 – 203) ได้กล่าวถึง การจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาจะต้องยึดหลักการสำคัญต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องถือว่า การนิเทศการศึกษาเป็นงานในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง สำหรับการดำเนินงานนิเทศนั้น ผู้บริหารอาจจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการแทนก็ได้
2. การนิเทศภายในสถานศึกษาจะสำเร็จลงได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ หากขาดความร่วมมือจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การนิเทศจะไม่มีโอกาสพบกับความสำเร็จได้เลย
3. จะต้องตระหนักถึงความเข้าใจว่า การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษานั้นเป็นการทำงานร่วมกัน เพื่อช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมงานให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น การนิเทศไม่ใช่เป็นการบังคับ ชูเชิญหรือคอยจับผิดแต่ประการใด
4. บุคลากรภายในสถานศึกษาต้องมีการยอมรับและให้เกิดเกียรติซึ่งกันและกันในสภาพความเป็นจริงแล้วไม่มีใครที่จะมีความเชี่ยวชาญทุก ๆ ด้าน ดังนั้นจึงควรจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเชี่ยวชาญให้แก่เพื่อนร่วมงานเพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานมีความรู้ความสามารถสูงขึ้น
5. การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาต้องเกิดขึ้นจากความจำเป็นในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
6. การสร้างเสริมกำลังใจของผู้บริหาร จะมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงถือว่าการสร้างเสริมกำลังใจของผู้บริหารจะส่งผลต่อความสัมฤทธิ์ผลของการนิเทศในสถานศึกษา

หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา

เป็นแนวปฏิบัติที่ผู้นิเทศ ควรนำไปปฏิบัติขณะทำการนิเทศภายในสถานศึกษามีดังนี้

1. การนิเทศ ควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ
2. การนิเทศ ต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือ มีความเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมาย

3. การนิเทศ เป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ให้แต่ละบุคคลได้แสดงออก และพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่

4. การนิเทศ เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน โดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ว่า ปัญหาของตนเองเป็นอย่างไร จะหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร

5. การนิเทศ เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความเข้าใจระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีวิธีการทำงานที่ดีและสามารถที่อยู่ร่วมกันได้

6. การนิเทศ เป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ รวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

7. การนิเทศ เป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครู ให้มีความรู้สีกภาคภูมิใจในวิชาชีพ ว่าเป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาความรู้และความสามารถ และสามารถที่จะพัฒนาได้

กิจกรรม และเทคนิควิธีการนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษา สามารถทำได้หลายรูปแบบ และสามารถผสมผสานแต่ละรูปแบบเข้าด้วยกัน ซึ่งการจะใช้รูปแบบใดเมื่อใดนั้น ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาเป็นสำคัญ โดยให้เป็นไปตามหลักการและกระบวนการนิเทศ ดังนี้

1. การเยี่ยมชั้นเรียน
2. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน เป็นเทคนิควิธีที่ทำการสังเกตการสอนในสถานการณ์จริงของครูอาจารย์ เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของครูอาจารย์เหล่านั้น ซึ่งจะช่วยให้ทราบจุดดีหรือจุดอ่อนของการสอน เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการนิเทศได้ การสังเกตการสอนต้องได้รับความยินยอมจากครู และพร้อมให้ความร่วมมือ ในการแก้ไขปัญหาการสอนของตนเอง

3. การสนทนาทางวิชาการ เป็นการจัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ โดยอาจจัดกิจกรรมเป็นครั้งคราว ตามความเหมาะสมของสถานศึกษา การสนทนาทางวิชาการนี้สามารถเชิญวิทยากร ทั้งจากภายนอกหรือภายในสถานศึกษามาร่วมกิจกรรม

4. การประชุม การประชุมที่ใช้ในการนิเทศมีหลายลักษณะ เช่น การประชุมกลุ่มย่อยในงาน การประชุมเฉพาะกิจ การประชุมระดมสมอง การประชุมชี้แจง การประชุมสัมมนา การอบรม การประชุมปฏิบัติการในเรื่องใด ๆ

5. การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ไปสู่ครูอาจารย์ การให้ความรู้นี้อาจทำได้หลายวิธี เช่น การบรรยาย การจัดสัมมนาหรือจัดแบบซิมโปเซียม(Symposium) มีการอภิปรายประกอบ

6. การเชิญสถานประกอบการมาสาธิต อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ เป็นเทคนิควิธีให้ความรู้ ที่มุ่งให้ได้เห็นการดำเนินการ กระบวนการทำงานของอุปกรณ์เครื่องมือ ที่คล้ายกับสถานการณ์จริง แต่ควรจัดเป็นกลุ่มขนาดเล็ก และใช้วิธีการอื่นควบคู่กันไปด้วย

7. การไปศึกษาดูงานตามหน่วยงาน และการดูนิทรรศการ เช่น เยี่ยมชมสถานศึกษาอื่น เยี่ยมชมสถานประกอบการ และโรงงานอุตสาหกรรม การออกภาคสนาม (Field Trip) เพื่อศึกษาดูงานในด้านที่สัมพันธ์กับงานของครูอาจารย์

8. การสาธิตการสอนโดยครูในสถานศึกษา หรือจากสถานศึกษาอื่น เป็นการจำลองสถานการณ์จริง หรือบทบาทสมมุติ (Role Playing) โดยการกำหนดสถานการณ์ขึ้น แล้วให้ผู้ทำกิจกรรมตอบสนอง หรือลองปฏิบัติไปตามที่ควรจะเป็น ในการนำมาใช้ในการนิเทศ จะเป็นการเอาปัญหาที่เกิดขึ้นมาเป็นตัวกำหนด ให้ผู้ทำกิจกรรมสมมุติตัวเองว่า ถ้าอยู่ในสถานการณ์นั้นเขาจะทำอย่างไร ซึ่งจะเป็นลักษณะสาธิตการสอนในแต่ละเรื่อง เช่น วิธีนำเข้าบทเรียน การตั้งคำถาม การสร้างกำลังใจให้ผู้เรียน เป็นต้น

9. การจัดแหล่งและบริการทางวิชาการ เช่น จัดห้องสมุดอาชีพ จัดนิทรรศการ ฯลฯ เป็นเทคนิควิธีที่เป็นการส่งเสริมทางด้านวิชาการให้กับครูอาจารย์

10. การให้คำปรึกษาแนะนำ

11. การส่งครูไปฝึกงาน

12. การสัมมนาเสนอแผนการสอนแผนงาน โครงการ ประจำปีภาคเรียนหรือประจำปีของหมวดวิชาฝ่ายงาน

13. การสัมมนาเสนอผลงาน ของหมวดวิชา ฝ่าย งาน ประจำปีภาคเรียน หรือประจำปี

14. การสัมมนาสรุปผลการสอนหรือผลงานใด ๆ ของครูหรือบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา

15. การจัดประกวดหรือ จัดนิทรรศการแสดงผลงานของครู

16. การร่วมกันวิจัยในชั้นเรียนหรือ วิจัยเชิงปฏิบัติการอื่น ๆ

วิธีดำเนินการจัดการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

การจัดการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา สามารถดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอน ดังนี้ คือ (สังต์ อุทรานันท์, 2529, หน้า 206 – 212)

1. **ขั้นการวางแผนการนิเทศ** ในการวางแผนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา มีข้อปฏิบัติ ดังนี้

1) เริ่มจากการรับรู้สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา ถ้าหากผู้บริหารหรือผู้นิเทศดำเนินงานไปโดยที่ครูและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องยังไม่ทราบว่าเป็นปัญหาหรือยังไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องกระทำ ครูและบุคลากรเหล่านั้นก็มักจะไม่ให้ความสำคัญหรือไม่มีความสนใจในการปฏิบัติงาน ดังนั้นในการวางแผนงานจึงควรจัดให้มีการประชุมชี้แจง ประชุมระดมความคิดเห็น หรือวิธีการอ่านอื่นใดก็ได้เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศได้รับรู้ว่าตัวเขาเองเป็นบุคคลหนึ่งที่จะต้องร่วมแก้ปัญหาหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนดีขึ้นกว่าเดิม

2) เมื่อผู้เกี่ยวข้องทั้ง 3 ฝ่าย คือผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศได้รับรู้และยอมรับสภาพปัญหาและความต้องการร่วมกันแล้วผู้ดำเนินการนิเทศก็จะเป็นผู้นำในการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา กำหนดจุดประสงค์ กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือกำหนดทางเลือกสำหรับการดำเนินการนิเทศ

3) หลังจากการดำเนินการวางแผนการนิเทศจนกระทั่งได้แนวทางในการดำเนินการแล้วก็จะต้องสรรหาบุคคลและมอบหมายงานให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ รับผิดชอบ ในขั้นตอนนี้ผู้บริหารจะต้องรับรู้ถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ จากนั้นจึงให้ความสนใจและคอยเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรเหล่านี้

2. ขั้นการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ การที่จะดำเนินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้รับการนิเทศหรือจะให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติงานอย่างใดก็จำเป็นจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่จะปฏิบัติเสียก่อน สำหรับ ขั้นตอนนี้มีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

1) การให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานก่อนที่จะดำเนินการปฏิบัติจริงนั้นอาจดำเนินการโดยบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจจะเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอกก็ได้

2) ในกรณีที่เชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้นั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องมอบหมายให้ผู้หนึ่งผู้ใดหรือมอบหมายให้คณะผู้นิเทศเป็นผู้ติดตามแนวคิดจากวิทยากรเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง

3) ถึงแม้ผู้บริหารสถานศึกษาจะไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้ดำเนินการให้ความรู้หรือได้รับมอบหมายให้ผู้อื่นรับผิดชอบโครงการนิเทศไปแล้วก็ตาม หากเป็นไปได้ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะร่วมรับฟังวิทยากรใหม่ ๆ จากวิทยากรไปพร้อม ๆ กับครูผู้รับการนิเทศด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้บริหารจะบังเกิดผลดี 3 ประการ คือ ประการแรก ทำให้ผู้บริหารมีความเข้าใจถึงหลักการหรือแนวความคิดใหม่ที่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาจะได้ปฏิบัติอันจะ

ก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงาน ประการที่สอง หากเกิดปัญหาหรืออุปสรรคใดหรือต้องการความช่วยเหลือสิ่งใดผู้บริหารสามารถตัดสินใจช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องทันที และประการสุดท้าย การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้บริหารจะมีผลต่อความเอาใจใส่และความตั้งใจของผู้รับการนิเทศ ทั้งนี้เพราะครูและบุคลากรต่าง ๆ โดยทั่วไปจะมีความยำเกรงผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง

4) หลังจากการให้ความรู้แก่ผู้รับการนิเทศได้เสร็จสิ้นลงไปแล้ว ก่อนจะสิ้นสุดรายการควรจัดให้มีช่วงเวลาสำหรับสร้างข้อตกลงในการทำงานด้วย ข้อตกลงนี้จะเป็นเสมือนแนวทางในการทำงานและจะเป็นเสมือนกฎหรือระเบียบหรือสัญญาต่อกัน ซึ่งจะมีผลต่อความตั้งใจและเอาใจจริงกับการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศเป็นอย่างมาก

3. ขั้นตอนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ในขณะที่ผู้รับการนิเทศได้ลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับรู้มาแล้ว ผู้นิเทศก็จะทำหน้าที่นิเทศการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน ส่วนผู้บริหารก็จะคอยสนับสนุนให้การปฏิบัติงานนิเทศดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินการนิเทศงานนั้นมีข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงาน ดังนี้

1) การนิเทศงานของผู้นิเทศนั้นควรดำเนินการไปตามข้อตกลงที่ได้ทำร่วมกันในขั้นที่ 2 การทำนอกเหนือจากข้อตกลงร่วมกันจะทำให้ผู้รับการนิเทศไม่มีความไว้วางใจในตัวผู้นิเทศได้

2) ถึงแม้ผู้ปฏิบัติงานพร้อมที่จะรับการนิเทศแล้วก็ตามก่อนที่จะลงมือนิเทศควรจะได้ดำเนินการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเสียก่อน การวางแผนร่วมกันนี้จะช่วยสร้างความคุ้นเคยและสร้างความไว้วางใจต่อผู้นิเทศเป็นอย่างมาก

3) เมื่อถึงเวลาควรจะไปพร้อมกับครูและควรออกจากห้องเรียนพร้อมกับครูผู้รับการนิเทศ การเข้าห้องสอนช้า และออกจากห้องสอนก่อนกำหนดจะสร้างความรู้สึกหวาดระแวงให้แก่ผู้รับการนิเทศได้

4) ขณะทำการสังเกตพฤติกรรมการสอนถ้าหาก พบว่า ครูทำการสอนผิดอย่าหักท้วง เพราะการหักท้วงความผิดพลาดขณะที่ครูกำลังสอนจะสร้างความไม่พอใจแก่ครูผู้รับการนิเทศและทำให้ผู้เรียนเสื่อมศรัทธาต่อครูผู้สอน สิ่งที่ถูกต้อก็คือควรพูดคุยกับครูผู้สอนเป็นส่วนตัวหลังจากการสอนได้ผ่านไปแล้ว และให้ครูผู้สอนดำเนินการแก้ไขหรือชี้แจงข้อผิดพลาดแก่นักเรียนด้วยตัวของเขาเอง

5) ควรใช้เทคนิควิธีการนิเทศหลาย ๆ แบบและควรให้มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทในการนิเทศบ้าง เช่น ให้ไปสังเกตการสอนของเพื่อนครูในห้องอื่นเพื่อเปลี่ยนแปลงบทบาทเป็นผู้นิเทศ

และขณะเดียวกันจะได้แนวคิดหรือเทคนิควิธีการสอนจากครูคนอื่นอีกด้วย ซึ่งวิธีการนี้ถือว่าเป็นการนิเทศโดยทางอ้อม

6) การให้ข้อมูลป้อนกลับ (feed back) แก่ผู้รับการนิเทศควรเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง และควรจะให้ข้อมูลทั้งส่วนที่ดีซึ่งควรรักษาไว้ และส่วนบกพร่องซึ่งจะสมควรจะทำการแก้ไขปรับปรุงควบคู่กันไป

7) ในการปฏิบัติงานนิเทศควรจะได้นำเอาวิธีการที่เหมาะสมมาใช้ ซึ่งวิธีการที่เสนอแนะให้นำมาใช้ก็คือ การนิเทศแบบคลินิกและการนิเทศโดยยึดจุดประสงค์

4. การสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ ในการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ผู้มีบทบาทในการสร้างเสริมกำลังใจก็คือ ผู้นิเทศซึ่งจะทำการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ และอีกผู้หนึ่งที่มีความสำคัญมากก็คือผู้บริหารซึ่งจะต้องสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศทั้งหมด คือทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ

2) การเสริมสร้างกำลังใจของผู้นิเทศนั้นจะทำได้โดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ สร้างความคุ้นเคยเป็นกันเองและวางตัวอยู่ในฐานะผู้ร่วมงานไม่ใช่ฐานะผู้บังคับบัญชา

3) การเสริมสร้างกำลังใจของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำได้โดยทำให้ความสนใจและสนับสนุนการปฏิบัติงาน และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการนิเทศเท่าที่สามารถจะทำได้

4) ผู้บริหารจะต้องระวังในการทำนุบำรุงขวัญของผู้ปฏิบัติงานทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ เมื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการนิเทศขึ้นแล้วก็ไม่ควรทำลายขวัญสิ่งสำคัญที่เป็นตัวทำลายขวัญของผู้บริหารพึงระมัดระวังอย่างยิ่งก็คือ “มาตรการการให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ”

5. การประเมินผลการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา มีดังนี้

1) การประเมินผลการนิเทศควรดำเนินการประเมินผลผลิต กระบวนการ และปัจจัยป้อนเข้า โดยให้ความสำคัญมากที่สุดในผลผลิตให้น้ำหนักความสำคัญรองลงมาในส่วนของกระบวนการทำงาน สำหรับปัจจัยป้อนเข้านั้นให้ความสำคัญน้อยที่สุด

2) ในส่วนของผลผลิตนั้นให้ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศโดยตรง ไม่จำเป็นต้องประเมินคุณภาพของนักเรียนซึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติงานของผู้รับนิเทศ ทั้งนี้เพราะคุณภาพของนักเรียนนั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีกมาก ในส่วนของกระบวนการปฏิบัติงานนั้นควรมุ่งเน้นพฤติกรรมในการทำงานร่วมกัน

3) ผลที่ได้จากการประเมินควรจะได้นำมาเป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจในการปฏิบัติงานนิเทศต่อไปอีก นั่นคือ หากได้ผลดีแล้วก็ดำเนินการนิเทศต่อไปอีกจนกระทั่งบรรลุเป้าหมายสูงสุด คือ ผู้รับการนิเทศได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นการถาวรหรือสามารถช่วยเหลือตนเองได้แล้ว สำหรับกรณีที่ไม่ได้ผลตามจุดมุ่งหมายก็จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องหรือมีจุดอ่อนต่อไป

กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง การดำเนินการในการนิเทศให้ได้รับความสำเร็จ

แฮริส(Harris) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. **ขั้นวางแผน (Planning)** ได้แก่ การคิด การตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้าการกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีปฏิบัติงาน และการวางแผนงาน
2. **ขั้นการจัดโครงการ (Organizing)** ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคนและวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์แต่ละขั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน
3. **การกระจายอำนาจตามหน้าที่ โครงสร้างขององค์การ และการพัฒนา นโยบาย**
4. **ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading)** ได้แก่ การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล การเร้าใจให้มีกำลังใจคิดริเริ่มอะไรใหม่ ๆ การสาธิต การจูงใจ และให้คำแนะนำ การสื่อสาร การกระตุ้น ส่งเสริมกำลังใจ การแนะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ความสะดวกในการทำงาน
5. **ขั้นการควบคุม (Controlling)** ได้แก่ การสั่งการ การให้รางวัล การลงโทษ การให้โอกาสการตำหนิ การไล่ออก และการบังคับให้กระทำตาม
6. **ขั้นประเมินผล (Appraising)** ได้แก่ การตัดสินใจปฏิบัติงาน การวิจัย และการวัดผลการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่สำคัญ คือพิจารณาผลงานในเชิงปฏิบัติว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด และวัดผลด้วยการประเมินอย่างมีแบบแผน มีความเที่ยงตรง ทั้งนี้ควรมีการวิจัยด้วย

จะเห็นว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานอย่างมีแบบแผน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์งานการเรียนการสอนของครู เพื่อจะได้ทราบปัญหา ระบุปัญหาที่จะต้องรีบแก้ไขปรับปรุงก่อนหลังแล้วจึงวางแผนที่จะดำเนินการโดยหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหานั้น

ที่สุด ต่อจากนั้นก็ดำเนินการตามแนวขั้นตอนตามลำดับจนถึงขั้นการประเมินผลการปฏิบัติงาน แล้วจึงนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

สรุป

การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นงานที่ช่วยพัฒนาครูอาจารย์ในด้านวิชาการในด้านการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อจะใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากร บุคลากรภายในสถานศึกษา รวมทั้งการสร้างความร่วมมือและการแก้ไขปัญหการทำงานร่วมกัน บุคลากรภายในสถานศึกษาที่สามารถนิเทศได้นอกจากผู้บริหารแล้ว คือ ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ความรู้ความชำนาญก็สามารถทำหน้าที่นิเทศได้ รวมทั้งการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาร่วมโครงการ เทคนิควิธีนิเทศนั้นสามารถใช้ได้หลายรูปแล้ว ซึ่งขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย จำนวนผู้รับการนิเทศ เวลาและทรัพยากรอื่น ๆ ในการจัดทำโครงการนิเทศนั้น ควรจะได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ แล้วจึงนำไปสู่การปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ควรมีการประเมินผลการนิเทศ เพื่อนำไปปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ในชั้นเรียน

รูปแบบของแคร์รอล(The Carroll Model)

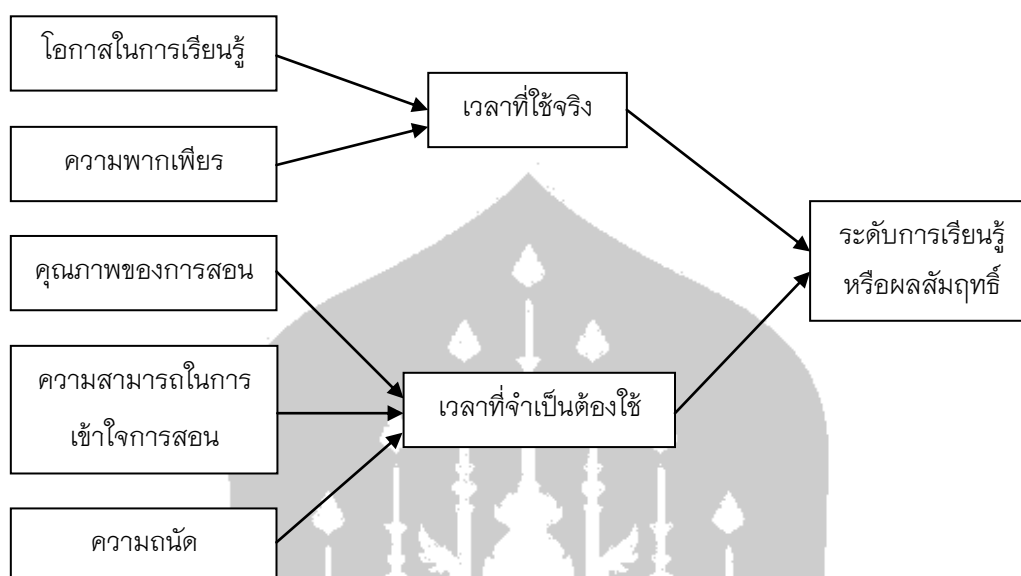
แนวคิดแรกที่ได้ถือได้ว่ามีอิทธิพลสูงสุดในการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ในโรงเรียน คือแนวคิดของ จอร์น แคร์รอล (John Carroll) ที่พบว่า บุคคลที่ได้คะแนนความถนัดจากแบบวัดความถนัดที่มีอยู่ต่ำ มักจะใช้เวลาในการเรียนให้สัมฤทธิ์ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มากกว่าบุคคลที่มีคะแนนความถนัดสูง

รูปแบบของแคร์รอล ที่เสนอไว้เมื่อ ค.ศ.1963 ประกอบด้วยตัวแปรหลัก 5 ตัว ซึ่งถือว่ามีผลต่อความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียน ตัวแปร 3 ใน 5 ตัวนี้สามารถอธิบายได้ในรูปแบบของเวลา ตัวแปรแรก คือ ความถนัด (Aptitude) ซึ่งเป็นชื่อของตัวแปรหรือกลุ่มตัวแปรที่ระบุจำนวนเวลาที่นักเรียนคนหนึ่งจำเป็นต้องใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาหรือทำงานที่กำหนด เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์ หรือตามเกณฑ์ที่กำหนดภายใต้เงื่อนไขการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งหมายถึงว่า นักเรียนที่มีความถนัดสูงจะใช้เวลาน้อยกว่าในการที่จะมีสัมฤทธิ์ผลในเนื้อหานั้น เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่มีความถนัดต่ำกว่า ตัวแปรที่สอง คือ โอกาสในการเรียนรู้ (Opportunity to learn) ซึ่งนิยามว่าเป็นจำนวนเวลาที่จัดขึ้นเพื่อการเรียนรู้ เช่น เวลาที่จัดไว้ในตารางเรียน พบว่า มีบ่อยครั้งที่โอกาสในการเรียนรู้มีค่าน้อยกว่าเวลาที่นักเรียนต้องการ (ที่มองในลักษณะของความถนัด) อย่างไรก็ตามอาจมองโอกาสในการเรียนรู้ในลักษณะของ

เวลาที่ครูจัดสรรให้กับการเรียนรู้เนื้อหาวิชาเฉพาะเรื่อง (Haertel, et. al., 1983) กล่าวคือ ครูที่จัดสรรเวลาไม่เต็มก็มีแนวโน้มที่จะเสนอเนื้อหา มากหรือน้อยเกินไป และทำให้นักเรียนสับสนได้ ตัวแปรที่สาม คือ ความพากเพียร (Perseverance) ซึ่งหมายถึง จำนวนเวลาที่นักเรียนตั้งใจใช้ในการเรียนรู้ให้สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย ในความหมายนี้ ความพากเพียรกลายเป็นนิยามปฏิบัติการของแรงจูงใจในการเรียนรู้ (Motivation for learning) ลักษณะที่แสดงว่ามีความพากเพียรสูงอาจพิจารณาได้จากพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การทำงานภายในเวลาที่กำหนด การยังคงทำงานหรือศึกษาเล่าเรียนแม้ว่าเงื่อนไขสภาพแวดล้อมจะไม่สะดวกสบายหรือการยังคงทำงานต่อไปแม้ว่าจะประสบความล้มเหลว เป็นต้น ส่วนตัวแปรอีก 2 ตัว ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ได้แก่ คุณภาพของการสอน (Quality of Instruction) ถ้าคุณภาพการสอนต่ำ จำนวนเวลาที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนรู้จะเพิ่มขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น ถ้านักเรียนขาดความสามารถที่จะเข้าใจการสอน (Ability to comprehend instruction) จำนวนเวลาที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนรู้ก็ต้องเพิ่มขึ้น รูปแบบนี้ไม่ได้เน้นคุณลักษณะของการสอนที่มีคุณภาพสูง แต่ได้เสนอว่านักเรียนควรได้รับการอธิบายอย่างชัดเจนว่าจะเรียนอะไร และต้องได้รับการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ลำดับชั้นในการสอนควรมีการวางแผนมาอย่างดีและเป็นระบบ (Carroll, 1989) นั่นคือคุณภาพของการสอนนั้น มีนิยามเชิงปฏิบัติการในลักษณะของนักเรียน ส่วนความสามารถที่จะเข้าใจในการสอนนั้น แครร์รอล (Carroll, 1989) อธิบายว่า นอกจากความเข้าใจด้านภาษาแล้วยังรวมถึงความสามารถของนักเรียนที่จะระบุได้ว่า งานการเรียนรู้นั้นคืออะไร และจะทำงานนั้นได้อย่างไร ซึ่งมีผู้เสนอว่านักเรียนที่มีความสามารถเข้าใจการสอนสูงจะได้รับผลกระทบจากการเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอ น้อยกว่านักเรียนที่มีความสามารถที่จะเข้าใจการสอนต่ำ

แครร์รอล (Carroll, 1989) อ้างว่า นักวิจัยทางการศึกษาให้ความสนใจกับรูปแบบที่เน้นความสำคัญของเวลาในฐานะตัวแปรที่มีผลต่อการเรียนรู้มีมาก มีการยืนยันว่าระดับหรือความเข้มของการเรียนรู้ หรือผลสัมฤทธิ์เป็นฟังก์ชันของอัตราส่วนระหว่างเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้จริงต่อเวลาที่ต้องการใช้หรือจำเป็นต้องใช้ ดังภาพ 1

การเรียนรู้ในโรงเรียน = f (เวลาที่ใช้ / เวลาที่ต้องการ)

ภาพ 1 แสดงรูปแบบการเรียนรู้ในชั้นเรียน

รูปแบบของบลูม(The Bloom Model)

รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียนของบลูม ซึ่งได้เสนอไว้เมื่อปี ค.ศ.1976 อธิบายว่ามีเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้อยู่ 2 ชนิด คือพฤติกรรมนำเข้าด้านพุทธิพิสัย (Cognitive entry behaviors) และคุณลักษณะนำเข้าด้านจิตพิสัย (Affective entry characteristics) ของผู้เรียน ส่วนคุณภาพของการเรียนการสอนเป็นผลสะท้อนมาจากการชี้แนะ (Cues) การให้แรงเสริม (Reinforcement) และการให้ข้อมูลป้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback and corrective) นอกจากนี้ยังสามารถพิจารณาในเชิงของการมีส่วนร่วม (Participation) ของนักเรียนในงานการเรียนการสอนทั้งโดยเปิดเผยและไม่เปิดเผย สำหรับผลของการเรียนการสอนนั้นไม่เพียงแต่รวมทั้งผลสัมฤทธิ์และผลได้เชิงจิตพิสัยเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึง การพัฒนาอัตราการเรียนรู้ (Rate of learning) ด้วย ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เมื่อทำคุณภาพการสอนให้ดีสม่ำเสมอแล้ว

แนวคิดนี้สรุปว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 ตัวแปร คือ พฤติกรรมนำเข้าด้านพุทธิพิสัย คุณลักษณะนำเข้าด้านจิตพิสัย และคุณภาพของการเรียนการสอน ซึ่งผลการศึกษาของบลูม(Bloom, 1976) พบว่าตัวแปรทั้ง 3 ตัวรวมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ถึงร้อยละ 90 เฉพาะพฤติกรรมนำเข้า

ด้านพุทธิพิสัย สามารถอธิบายความแปรปรวนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ถึงร้อยละ 50 ส่วนคุณลักษณะนำเข้าด้านจิตพิสัย สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ถึงร้อยละ 25 พฤติกรรมนำเข้าด้านพุทธิพิสัยและคุณลักษณะนำเข้าด้านจิตพิสัย ร่วมกัน สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ถึงร้อยละ 65 ในขณะที่คุณภาพของการเรียนการสอนสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เพียงร้อยละ 25

พฤติกรรมนำเข้าด้านพุทธิพิสัยนั้น เป็นที่เข้าใจในเบื้องต้นว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการทำางานการเรียนรู้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรความถนัดของแครร์รอล อย่างไรก็ตามบลูม(Bloom) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมนำเข้าด้านพุทธิพิสัยทั่วไป (Generalized cognitive entry behaviors) เช่น ความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถด้านภาษา ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรความสามารถที่จะเข้าใจการสอนของแครร์รอล (Carroll) ทั้งนี้มีข้อสงสัยเกิดว่าพฤติกรรมนำเข้าด้านพุทธิพิสัยสำหรับการเรียนรู้นั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้แล้วยังขึ้นกับรูปแบบของงานการเรียนรู้ด้วย ดังนั้น การเรียนการสอนจึงควรปรับเปลี่ยนได้ เพื่อให้เหมาะสมกับคุณลักษณะของกลุ่มผู้เรียน ที่แตกต่างกัน โดยไม่ต้องเปลี่ยนวัตถุประสงค์การเรียนรู้

คุณลักษณะนำเข้าด้านจิตพิสัยรวมถึงทั้งลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงานการเรียนรู้ โดยเฉพาะเช่น เจตคติต่อวิชาและลักษณะทั่วไป เช่น เจตคติ ต่อโรงเรียนและอัตนโนทัศน์ เป็นต้น ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้สอดคล้องกับตัวแปร ความพากเพียรของ แครร์รอล(Carroll) และตัวแปรองค์ประกอบเชิงแรงจูงใจในรูปแบบของคนอื่น ๆ

บลูม (Bloom) ให้นิยามคุณภาพการเรียนรู้ที่ดี โดยพิจารณาถึงลักษณะ 4 ประการ คือ

1) การชี้แนะ ซึ่งหมายถึง ความถนัดชัดเจนของการนำเสนอและการอธิบาย กิจกรรมการเรียนรู้ ตัวแปรนี้ คล้ายคลึงกับตัวแปรคุณภาพการเรียนการสอนของแครร์รอล (Carroll)

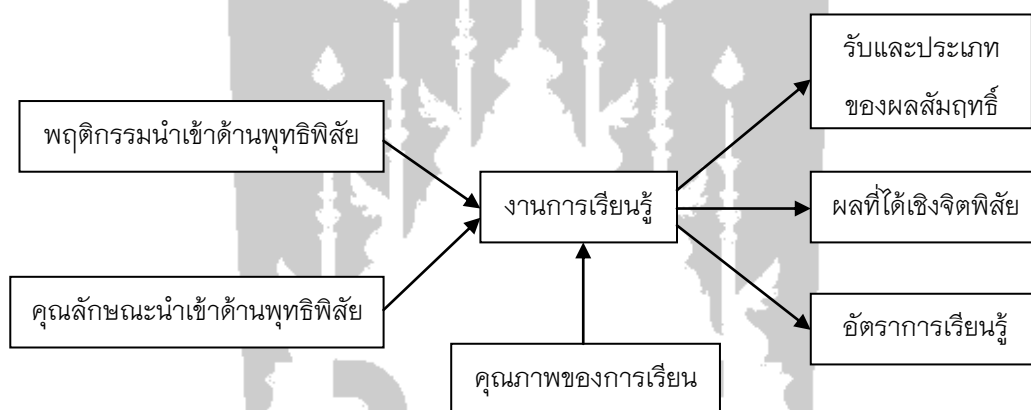
2) การให้แรงเสริม หมายถึง ทั้งการชมเชย และการตำหนิการกระตุ้น และการให้รางวัล หรือการลงโทษอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้

3) การให้ข้อมูลป้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่องเป็นส่วนต่อเนื่องของการสอน เนื่องจากผลการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้หนึ่งจะกลายเป็นพฤติกรรมนำเข้าด้านพุทธิพิสัยและคุณลักษณะนำเข้าด้านจิตพิสัยของหน่วยการเรียนรู้หน่วยต่อ ๆ มา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้ความสนใจว่าผู้เรียนรอบรู้ในแต่ละหน่วยก่อนที่จะเรียนต่อไป การทดสอบวัดความรอบรู้ระหว่างนักเรียน

เมื่อสิ้นสุดแต่ละหน่วย (การให้ข้อมูลย้อนกลับ) แล้วตามด้วยการสอนสิ่งที่จำเป็นเพิ่มเติม (การแก้ไขบกพร่อง) สามารถช่วยให้ความมั่นใจได้ว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จ

4) การมีส่วนร่วม นั้น บลูม(Bloom) มักนิยามในรูปของเวลาที่ใช้ในการทำงาน (Time on task) ซึ่งคล้ายคลึงกับเวลาที่นักเรียนใช้จริงในการเรียนรู้ของแครร์อล(Carroll)

ในประเด็นของผลได้จากการเรียนรู้นั้น นอกจากผลสัมฤทธิ์แล้ว บลูม(Bloom) เสนอว่า ประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่นับว่าประสบความสำเร็จจะต้องนำไปสู่การพัฒนาด้านจิตพิสัย เช่น เจตคติต่อการเรียน การพัฒนาอัตมโนทัศน์และการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ในอนาคต ซึ่งลักษณะสุดท้ายนี้จะนำไปสู่ผลได้ตัวที่สาม คือ การพัฒนาอัตราการเรียนรู้ (Rate of learning) กล่าวโดยสรุป รูปแบบของ บลูม(Bloom) สนใจตัวแปรปัจจัยนำเข้าและตัวแปร กระบวนการโดยยังไม่ให้ความสำคัญกับตัวแปรบริบท ดังภาพ 2

ภาพ 2 แสดงรูปแบบคุณภาพการเรียนรู้ที่ดี

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักของโมเดลชิปปา จากแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า รูปแบบ ชิปปาของ ทิศนา ขัมมณี (2548, หน้า 283) สามารถนำไปประยุกต์ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอน 7 ขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการทบทวนความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นการดึงความรู้ของผู้เรียนในเรื่องที่เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นนี้เป็นการแสวงหาข้อมูลความรู้ใหม่ที่ผู้เรียน ยังไม่มีจากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งครูอาจเตรียมมาให้ผู้เรียน หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปแสวงหาก็คได้

ขั้นที่ 3 ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลความรู้ใหม่และเชื่อมความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องศึกษา และทำความเข้าใจกับข้อมูลความรู้ที่หามาได้ ผู้เรียนจะต้องสร้างความหมายของข้อมูล ประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น ใช้กระบวนการคิด และกระบวนการกลุ่มในการอภิปรายและสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้น ซึ่งอาจจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม

ขั้นที่ 4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่น และได้รับประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กัน

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมดทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่ และ จัดสิ่งที่เรียนให้มีระบบระเบียบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้

ขั้นที่ 6 ขั้นการแสดงผลงาน ขั้นนี้เป็นขั้น ที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสแสดงผลงาน การสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนต่อยอดหรือตรวจสอบความเข้าใจของตน และส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 7 ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้ ขั้นนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ ความเข้าใจของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจความสามารถในการแก้ปัญหา และความจำในเรื่องนั้น ๆ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบชิปปา

แนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวโมเดลชิปปา ผู้เสนอแนวคิดนี้คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา ขัมมณี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แนวคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนตามแนวโมเดลชิปปา มาจากแนวคิดทางการศึกษาของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งเป็นผู้คิดเรื่องการเรียนรู้โดยการกระทำ (learning by doing) การจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ เปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากผู้รับเป็นผู้เรียน และเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้เป็นผู้จัดการประสบการณ์การเรียนรู้ เปลี่ยนจุดเน้นการเรียนรู้อยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ผู้เรียนกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน (ทิศนา ขัมมณี, 2548, หน้า 282)

รูปแบบชิปปา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง โดยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ จำนวนมาก อาทิ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม

กระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกระบวนการแสวงหาความรู้ เป็นต้น (ทิตินา แชมมณี, 2548, หน้า 282)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด และการตัดสินใจอย่างเป็นระบบตามหลักของโมเดลชิปปามีหลักการดังนี้ (ชนาธิป พรกุล, 2543, หน้า 150)

1. การสร้างองค์ความรู้ (Construct) หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิดของ constructivism กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความรู้ด้วยตนเองนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

2. การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

3. การมีส่วนร่วมทางกาย (Physical participation) หมายถึง การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกายโดยทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

4. การเรียนรู้กระบวนการ (Process learning) หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหากระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเอง เป็นต้น การเรียนรู้กระบวนการเป็นสิ่งที่สำคัญ เช่นเดียวกับการเรียนรู้ เนื้อหาสาระต่าง ๆ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านสติปัญญาอีกทางหนึ่ง

5. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแต่เพียงการสอนเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยขาดกิจกรรมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ จะทำให้ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร การจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้นี้ เท่ากับเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้านแล้วแต่ลักษณะของสาระและกิจกรรมที่จัดการจัดการเรียนการสอนแบบโมเดลชิปปา เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้

ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง ตลอดทั้งฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน กระบวนการเรียนการสอนนี้มีการประเมินความสำเร็จของนักเรียนจากผลงานที่เป็นชิ้นดีที่สุดในจุดประสงค์ของแต่ละวิชา และนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

การวัดผล เป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัดโดยสิ่งที่ต้องการวัดนั้นเป็นผลมาจากการกระทำหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน เช่น การวัดผลการเรียนรู้สิ่งที่วัดคือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ประกอบของการวัด

องค์ประกอบของการวัดประกอบด้วย สิ่งที่ต้องการวัดเครื่องมือวัด และผลของการวัดที่สำคัญที่สุด คือ เครื่องมือวัด เครื่องมือที่มีคุณภาพจะให้ผลการวัดที่เที่ยงตรงและแม่นยำ

ประเภทของสิ่งที่ต้องการวัด

สิ่งที่ต้องการวัดแบ่งได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. **สิ่งที่เป็นรูปธรรม** คือ คน สัตว์ หรือสิ่งของ ที่จับต้องได้ มีรูปทรง การวัดสิ่งที่เป็นรูปธรรมนี้เป็นการวัดทางกายภาพ (physical) คุณลักษณะที่จะวัดสามารถกำหนดได้ชัดเจน เช่น น้ำหนัก ความสูง ความยาว เครื่องมือวัดคุณลักษณะเหล่านี้ให้ผลการวัดที่เที่ยงตรงและแม่นยำสูง วัดได้ครบถ้วน สมบูรณ์ และเชื่อถือถ่วง ตัวอย่างเครื่องมือวัด เช่น เครื่องชั่ง ไม้บรรทัด สายวัด เป็นต้น การวัดลักษณะนี้เป็นการวัดทางตรง ตัวเลขที่ได้จากการวัดแทนปริมาณคุณลักษณะที่ต้องการวัดทั้งหมด เช่นหนัก 10 กิโลกรัม สูง 172 เซนติเมตร ยาว 3.5 เมตร ตัวเลข 10 172 และ 3.5 แทนน้ำหนัก ความสูง และความยาวทั้งหมด เช่น 10 แทนน้ำหนักทั้งหมด ถ้าไม่มีคุณลักษณะดังกล่าว เช่นหนัก 0 หน่วย ก็คือ ไม่มีน้ำหนักเลย ตัวเลข 0 นี้เป็นศูนย์แท้ (absolute zero)

2. **สิ่งที่เป็นนามธรรม** คือ สิ่งที่ไม่มีตัวตน จับต้องไม่ได้ เป็นการวัดพฤติกรรมและสังคมศาสตร์ (behavioral and social science) คุณลักษณะที่จะวัดกำหนดได้ไม่ชัดเจน เช่น การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (achievement) วัดเจตคติ (attitude) วัดความถนัด (aptitude) วัดบุคลิกภาพ (personality) เป็นต้น เครื่องมือวัดด้านนี้มีคุณภาพด้อยกว่าเครื่องมือวัดสิ่งที่เป็นรูปธรรม คือ ให้ผลการวัดที่เที่ยงตรงและแม่นยำน้อยกว่า ลักษณะการวัด เป็นการวัดทางอ้อมวัดได้ไม่สมบูรณ์ ไม่ละเอียดถี่ถ้วน และมีความผิดพลาด ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่ได้จากการวัดเป็นค่าโดยประมาณ ไม่สามารถแทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้ทั้งหมด

เช่น การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนคนหนึ่ง ได้ 15 คะแนน ตัวเลข 15 ไม่ได้แทนปริมาณความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนคนนี้ทั้งหมด แม้แต่นักเรียนที่สอบได้คะแนนเต็ม ไม่ได้หมายความว่านักเรียนผู้นั้นมีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวสมบูรณ์เต็มตามกรอบของหลักสูตร ในทางตรงกันข้ามนักเรียนที่ได้ 0 คะแนน ก็ไม่ได้หมายความว่านักเรียนผู้นั้นไม่มีความรู้ความสามารถในคุณลักษณะดังกล่าว เพียงแต่ตอบคำถามผิดหรือเครื่องมือวัดไม่ตรงกับความรู้ความสามารถที่นักเรียนคนนั้นมี เลข 0 นี้ เป็นศูนย์เทียม

ลักษณะการวัดทางการศึกษา

การวัดทางการศึกษาเป็นการวัดคุณลักษณะที่เป็นนามธรรม มีลักษณะการวัดดังนี้

1. **เป็นการวัดทางอ้อม** คือ ไม่สามารถวัดคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้โดยตรง ต้องนิยามคุณลักษณะดังกล่าวให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ก่อน จากนั้นจึงวัดตามพฤติกรรมที่นิยาม เช่น การวัดความรับผิดชอบของนักเรียน ต้องให้นิยามคุณลักษณะความรับผิดชอบเป็นพฤติกรรมที่วัดได้ โดยอาจจะแยกเป็นพฤติกรรมย่อย เช่น ไม่มาโรงเรียนสาย ทำงานทุกงานที่ได้รับมอบหมาย นำวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ครูสั่งมาครบทุกครั้ง ส่งงานหรือการบ้านตามเวลาที่กำหนด เป็นต้น

2. **วัดได้ไม่สมบูรณ์** การวัดทางการศึกษาไม่สามารถทำการวัดคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้ครบถ้วนสมบูรณ์ วัดได้เพียงบางส่วน หรือวัดได้เฉพาะตัวแทนของคุณลักษณะทั้งหมด เช่น การวัดความสามารถการอ่านคำของนักเรียน ผู้วัดไม่สามารถนำคำทุกคำมาทำการทดสอบนักเรียน ทำได้เพียงนำคำส่วนหนึ่งที่คิดว่าเป็นตัวแทนของคำทั้งหมดมาทำการวัด เป็นต้น

3. **มีความผิดพลาด** สืบเนื่องจากการที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง และการนิยามสิ่งที่ต้องการวัดก็ไม่สามารถนิยามให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ทั้งหมด จึงวัดได้ไม่สมบูรณ์ ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่ได้จากการวัดเป็นการประมาณคุณลักษณะที่ต้องการวัด ซึ่งในความเป็นจริงคุณลักษณะดังกล่าวอาจจะมีมากหรือน้อยกว่า ผลการวัดจึงมีความผิดพลาดของการวัด หรือคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง การวัดที่ดีจะต้องให้เกิดการผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

4. **อยู่ในรูปความสัมพันธ์** การที่จะรู้ความหมายของตัวเลขที่วัดได้ ต้องนำตัวเลขดังกล่าวไปเทียบกับเกณฑ์หรือเทียบกับคนอื่น เช่น นำคะแนนที่นักเรียนสอบได้เทียบกับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม เทียบกับคะแนนของเพื่อนที่สอบพร้อมกัน หรือเทียบกับคะแนนของนักเรียนเองกับการสอบครั้งก่อน ๆ ถ้าคะแนนสูงกว่าเพื่อน แสดงว่ามีความสามารถในเรื่อง

ที่วัดมากกว่าเพื่อนคนนั้น หรือถ้ามีคะแนนสูงกว่าคะแนนที่ตนเองเคยสอบผ่านมา แสดงว่ามีพัฒนาการขึ้น เป็นต้น

หลักการวัดทางการศึกษา

การวัดทางการศึกษา มีหลักการเบื้องต้น ดังนี้

1. **นิยามสิ่งที่ต้องการวัดให้ชัดเจน** ดังที่กล่าวไว้ในลักษณะการวัดว่า การวัดทางการศึกษาเป็นการวัดทางอ้อม การที่จะวัดให้มีคุณภาพต้องนิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้ตรงและชัดเจน การนิยามนี้ มีความสำคัญมาก ถ้านิยามไม่ตรงหรือไม่ถูกต้อง เครื่องมือวัดที่สร้างตามนิยามก็ไม่มีคุณภาพ ผลการวัดก็ผิดพลาด คือ วัดได้ไม่ตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด

2. **ใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ** หัวใจสำคัญของการวัด คือ สามารถวัดคุณลักษณะได้ตรงตามที่ต้องการวัดและวัดได้แม่นยำ โดยใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ คุณภาพของเครื่องมือมีหลายประการที่สำคัญ คือ มีความตรง (validity) คือ วัดได้ตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด และมีความเที่ยง (reliability) คือ วัดได้คงที่ คือวัดได้กี่ครั้งก็ให้ผลการวัดที่ไม่เปลี่ยนแปลง

3. **กำหนดเงื่อนไขของการวัดให้ชัดเจน** คือกำหนดให้แน่นอนว่าจะทำการวัดอะไร วัดอย่างไร กำหนดตัวเลขและสัญลักษณ์อย่างไร

ขั้นตอนการวัดทางการศึกษา

1. ระบุจุดประสงค์และขอบเขตของการวัด ว่าวัดอะไร วัดใคร
2. นิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้
3. กำหนดวิธีการวัดและเครื่องมือวัด
4. จัดทำหรือสร้างเครื่องมือวัด กรณีสร้างเครื่องมือใหม่ดำเนินการตามขั้นตอน

ดังนี้

4.1 สร้างข้อคำถาม เงื่อนไข สถานการณ์ หรือสิ่งเร้า ที่จะกระตุ้นให้ผู้ถูกวัดแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมาเพื่อทำการวัด โดยข้อคำถาม เงื่อนไข สถานการณ์ หรือสิ่งเร้าดังกล่าวต้องตรงและครอบคลุมคุณลักษณะที่นิยามไว้

4.2 พิจารณาข้อคำถาม เงื่อนไข สถานการณ์ หรือสิ่งเร้า โดยอาจให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและทางด้านวัดผลช่วยพิจารณา

4.3 ทดลองใช้เครื่องมือ กับกลุ่มที่เทียบเคียงกับกลุ่มที่ต้องการวัด

4.4 หาคุณภาพของเครื่องมือ มีคุณภาพรายข้อและคุณภาพ เครื่องมือทั้งฉบับ

4.5 จัดทำคู่มือวัดและการแปลความหมาย

- 4.6 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์
5. ดำเนินการวัดตามวิธีการที่กำหนด
6. ตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการวัด
7. แปลความหมายผลการวัดและนำผลการวัดไปใช้

การประเมิน เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการวัด คือ นำตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่ได้จากการวัดมาตีค่าอย่างมีเหตุผล โดยเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ เช่น โรงเรียนกำหนดคะแนนที่น่าพอใจของวิชาคณิตศาสตร์ไว้ที่ร้อยละ 60 นักเรียนที่สอบได้คะแนนตั้งแต่ 60 % ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ หรืออาจจะกำหนดเกณฑ์ไว้หลายระดับ เช่น ได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 40 อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ร้อยละ 40-59 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 60-79 อยู่ในเกณฑ์ดี และร้อยละ 80 ขึ้นไป อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่าเป็นการประเมิน

การประเมินผล มีความหมายเช่นเดียวกับการประเมิน แต่เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการวัดผล

สำหรับภาษาอังกฤษมีหลายคำที่ใช้มากมี 2 คำ คือ evaluation และ assessment 2 คำนี้มีความหมายต่างกัน คือ

evaluation เป็นการประเมินตัดสิน มีการกำหนดเกณฑ์ชัดเจน (absolute criteria) เช่น ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ตัดสินว่าอยู่ในระดับดี ได้คะแนนร้อยละ 60 – 79 ตัดสินว่าอยู่ในระดับพอใช้ ได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 60 ตัดสินว่าอยู่ในระดับควรปรับปรุง evaluation จะใช้กับการประเมินการดำเนินงานต่างๆ ไป เช่น การประเมินโครงการ (Project Evaluation) การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation)

assessment เป็นการประเมินเชิงเปรียบเทียบ ใช้เกณฑ์เชิงสัมพัทธ์ (relative criteria) เช่น เทียบกับผลการประเมินครั้งก่อน เทียบกับเพื่อนหรือกลุ่มใกล้เคียงกัน assessment มักใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินตนเอง (Self Assessment)

ลักษณะการประเมินทางการศึกษา

การประเมินทางการศึกษามีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งควรทำการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นการประเมินคุณลักษณะหรือพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่

3. เป็นการประเมินในภาพรวมทั้งหมดของผู้เรียน โดยการรวบรวมข้อมูลและประมวลจากตัวเลขจากการวัดหลายวิธีและหลายแหล่ง

4. เป็นกระบวนการเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายกลุ่ม ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์ถึงคณะกรรมการต่าง ๆ ของโรงเรียน

หลักการประเมินทางการศึกษา

หลักการประเมินทางการศึกษาโดยทั่วไปมีดังนี้

1. ขอบเขตการประเมินต้องตรงและครอบคลุมหลักสูตร
2. ใช้ข้อมูลจากผลการวัดที่ครอบคลุม จากการวัดหลายแหล่ง หลายวิธี
3. เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินผลการประเมินมีความชัดเจน เป็นไปได้ มีความยุติธรรม ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ขั้นตอนในการประเมินทางการศึกษา

การประเมินทางการศึกษามีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์การประเมิน โดยให้สอดคล้องและครอบคลุมจุดประสงค์ของหลักสูตร
2. กำหนดเกณฑ์เพื่อตีค่าข้อมูลที่ได้จากการวัด
3. รวบรวมข้อมูลจากการวัดหลาย ๆ แหล่ง
4. ประมวลและผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ของทุกรายการที่วัดได้
5. วิจัยชี้แจงและตัดสินโดยเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ประเภทของการประเมินทางการศึกษา

การประเมินแบ่งได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง ดังนี้

1. แบ่งตามจุดประสงค์ของการประเมิน

การแบ่งตามจุดประสงค์ของการประเมิน แบ่งได้ดังนี้

1.1 การประเมินก่อนเรียน หรือก่อนการจัดการเรียนรู้ หรือการประเมินพื้นฐาน (Basic Evaluation) เป็นการประเมินก่อนเริ่มต้นการเรียนการสอนของแต่ละบทเรียน หรือแต่ละหน่วย แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1.1 การประเมินเพื่อจัดตำแหน่ง (Placement Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในสาระที่จะเรียนอยู่ในระดับใดของกลุ่ม ประโยชน์ของการประเมินประเภทนี้ คือ ครูใช้ผลการประเมินเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน ผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถในสาระที่จะเรียนน้อยคือ อยู่ในตำแหน่งท้าย ๆ ควรได้รับการเพิ่มพูนเนื้อหาสาระนั้นมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในลำดับต้น ๆ คือ

กลุ่มที่มีความรู้ความสามารถในสาระที่จะเรียนมากกว่า หรือกลุ่มที่มีความรู้พื้นฐานในสาระที่จะเรียนดีกว่า และแต่ละกลุ่มควรใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

1.1.2 การประเมินเพื่อวินิจฉัย (Diagnostic Evaluation) เป็นการประเมินก่อนการเรียนการสอนอีกเช่นกัน แต่เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาแยกแยะว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในสาระที่จะเรียนรู้น้อยเพียงใด มีพื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนในเรื่องที่จะสอนหรือไม่ จุดใดสมบูรณ์แล้ว จุดใดยังบกพร่องอยู่ จำเป็นต้องได้รับการสอนเสริมให้มีพื้นฐานที่เพียงพอเสียก่อนจึงจะเริ่มต้นสอนเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ต่อไป และจากพื้นฐานที่ผู้เรียนมีอยู่ ควรใช้รูปแบบการเรียนการสอนอย่างไร

ทั้งการประเมินเพื่อจัดตำแหน่งและการประเมินเพื่อวินิจฉัยมีจุดประสงค์เหมือนกันคือเพื่อทราบพื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้เรียนก่อนที่จะจัดการเรียนรู้หรือการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ต่างๆ แต่การประเมิน 2 ประเภทดังกล่าวมีความแตกต่างกัน คือ การประเมินเพื่อจัดตำแหน่ง เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาในภาพรวม ใช้เครื่องมือไม่ละเอียดหรือจำนวนข้อคำถามไม่มาก แต่การประเมินเพื่อวินิจฉัยเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาอย่างละเอียด แยกแยะเนื้อหาเป็นตอน ๆ เพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานของเนื้อหาแต่ละตอนมากน้อยเพียงใด จุดใดบกพร่องบ้าง ดังนั้นจำนวนข้อคำถามมีมากกว่า

1.2 การประเมินเพื่อพัฒนา หรือการประเมินย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ การประเมินประเภทนี้ใช้ระหว่างการจัดการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในระหว่างการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ หากผู้เรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนก็จะหาวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการประเมินยังเป็นการตรวจสอบครูผู้สอนเองว่าเป็นอย่างไร แผนการเรียนรู้รายครั้งที่เตรียมมาดีหรือไม่ ควรปรับปรุงอย่างไร กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร มีจุดใดบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป

การประเมินประเภทนี้ นอกจากจะใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนแล้ว ผลการประเมินยังใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษาด้วย กล่าวคือ หากพบว่าเนื้อหาสาระใดที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยที่ผู้สอนได้พยายามปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่กับผู้เรียนหลายกลุ่มแล้ว ยังได้ผลเป็นอย่างไรเดิม แสดงว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนั้นสูงเกินไปหรือไม่เหมาะสมกับผู้เรียนในชั้นเรียนระดับนี้ หรือเนื้อหาอาจจะยากหรือซับซ้อนเกินไปที่จะบรรลุในหลักสูตรระดับนี้

ควรบรรจุในชั้นเรียนที่สูงขึ้น จะเห็นว่าผลจากการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้วย

1.3 การประเมินเพื่อตัดสินหรือการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินหลังจากผู้เรียนได้เรียนไปแล้ว อาจเป็นการประเมินหลังจบหน่วยการเรียนรู้หน่วยใดหน่วยหนึ่ง หรือหลายหน่วย รวมทั้งการประเมินปลายภาคเรียนหรือปลายปี ผลจากการประเมินประเภทนี้ใช้ในการตัดสินผลการจัดการเรียนการสอน หรือตัดสินใจว่าผู้เรียนคนใดควรจะได้รับระดับคะแนนใด

2. แบ่งตามการอ้างอิง

การแบ่งประเภทของการประเมินตามการอ้างอิงหรือตามระบบของการวัด แบ่งออกเป็น

2.1 การประเมินแบบอิงตน (Self-referenced Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อนำผลจากการเรียนรู้มาเปรียบเทียบกับความสามารถของตนเอง เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงตนเอง (Self Assessment) เช่น ประเมินโดยการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียนกับทดสอบหลังเรียนของตนเอง การประเมินแบบนี้ ควรจะใช้แบบทดสอบคู่ขนานหรือแบบทดสอบเทียบเคียง (Equivalence Test) เพื่อเปรียบเทียบกันได้

2.2 การประเมินแบบอิงกลุ่ม (Norm-referenced Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาว่าผู้ได้รับการประเมินแต่ละคนมีความสามารถมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ถูกวัดด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกัน การประเมินประเภทนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของกลุ่มเป็นสำคัญ นิยมใช้ในการจัดตำแหน่งผู้ถูกประเมิน หรือใช้เพื่อคัดเลือกผู้เข้าศึกษาต่อ

2.3 การประเมินแบบอิงเกณฑ์ (Criterion-referenced Evaluation) เป็นการนำผลการสอบที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ความสำคัญอยู่ที่เกณฑ์ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความสามารถของกลุ่ม ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและมาตรฐานการเรียนรู้

3. แบ่งตามผู้ประเมิน

การแบ่งประเภทของการประเมินตามกลุ่มผู้ประเมิน (Evaluator) แบ่งออกเป็น

3.1 การประเมินตนเอง (Self Assessment) หรือการประเมินภายใน (Internal Evaluation) เป็นการประเมินลักษณะเดียวกับการประเมินแบบอิงตน คือ เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาหรือปรับปรุงตนเอง การประเมินประเภทนี้สามารถประเมินได้ทุกกลุ่ม ผู้เรียนประเมินตนเองเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง ครูประเมินเพื่อปรับปรุงการสอนของตนเอง นอกจากนี้

ประเมินเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนแล้ว สามารถประเมินเพื่อพัฒนาปรับปรุงได้ทุกเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยอาจจะประเมินด้วยตนเอง หรือมีคณะประเมินของสถานศึกษา เรียกว่า การประเมินภายใน (Internal Evaluation) หรือการศึกษาตนเอง (Self Study) โดยอาจจะประเมินโดยรวม หรือแบ่งประเมินเป็นส่วน ๆ เป็นด้าน ๆ ลักษณะการประเมินอาจจะมีคณะเดียวประเมินทุกส่วน หรือจะให้แต่ละส่วนประเมินตนเองหรือภายในส่วนของตนเอง เช่น แต่ละระดับชั้นเรียน แต่ละหมวดวิชาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ละฝ่าย อาทิ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายอาคารสถานที่ เป็นต้น เพื่อให้แต่ละส่วนมีการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของตนเอง และอาจจะรวบรวมผลการประเมินแต่ละส่วนเพื่อจัดทำเป็นรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self Study Report : SSR หรือ Self Assessment Report : SAR)

3.2 การประเมินโดยผู้อื่นหรือการประเมินภายนอก (External Evaluation) สืบเนื่องจากการประเมินตนเองหรือการประเมินภายในซึ่งมีความสำคัญมากในการพัฒนาปรับปรุง แต่การประเมินภายในมีจุดอ่อนคือความน่าเชื่อถือ โดยบุคคลภายนอกมักคิดว่าการประเมินภายในนั้น มีความลำเอียง ผู้ประเมินตนเองมักจะเข้าข้างตนเอง ดังนั้นจึงมีการประเมินโดยผู้อื่นหรือประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก เพื่อยืนยันการประเมินภายใน และอาจจะมีจุดอ่อนหรือจุดที่ควรได้รับการพัฒนาขึ้นในทรรศนะของผู้ประเมินในฐานะที่มีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม การประเมินภายนอกก็มีจุดบกพร่องในเรื่องการรู้รายละเอียดและถูกต้องของสิ่งที่ประเมิน และจุดบกพร่องอีกประการหนึ่งคือเจตคติของผู้ถูกประเมิน ถ้ารู้สึกว่าการถูกจับผิดก็จะต่อต้าน ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ยอมรับผลการประเมิน ทำให้การประเมินดำเนินไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้นการประเมินภายนอกควรมาจากความต้องการของผู้ถูกประเมิน เช่น ครูผู้สอนให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือเพื่อนครูประเมินการสอนของตนเอง สถานศึกษาให้ผู้ปกครองหรือนักประเมินมืออาชีพ (ภายนอก) ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ความสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดคุณภาพการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและมาตรฐานการเรียนรู้

จากประเภทของการประเมินโดยเฉพาะการแบ่งประเภทโดยใช้จุดประสงค์ของการประเมินเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภท จะเห็นว่า การวัดและประเมินผลการเรียน นอกจากจะมีประโยชน์โดยตรงต่อผู้เรียนแล้ว ยังสะท้อนถึงประสิทธิภาพการการสอนของครู และ

เป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนคุณภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้วย ดังนั้น ครูและสถานศึกษาต้องมีข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งจากการประเมินในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา และระดับอื่นที่สูงขึ้น ประโยชน์ของการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ จำแนกเป็นด้าน ๆ ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1.1 เพื่อจัดตำแหน่ง (Placement) ผลจากการวัดบอกได้ว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถอยู่ในระดับใดของกลุ่มหรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์แล้วอยู่ในระดับใด การวัดและ ประเมินเพื่อจัดตำแหน่งนี้ มักใช้ในวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ

1) **เพื่อคัดเลือก (Selection)** เป็นการนำผลการวัดเพื่อคัดเลือกเพื่อเข้า เรียน เข้าร่วมกิจกรรม-โครงการ หรือเป็นตัวแทน(เช่นของชั้นเรียนหรือสถานศึกษา) เพื่อการทำ กิจกรรม หรือการให้ทุนผล การวัดและประเมินผลลักษณะนี้คำนึงถึงการจัดอันดับที่เป็นสำคัญ

2) **เพื่อแยกประเภท (Classification)** เป็นการนำผลการวัดและประเมิน เพื่อแบ่งกลุ่มผู้เรียน เช่น แบ่งเป็นกลุ่มอ่อน ปานกลาง และเก่ง แบ่งกลุ่มผ่าน-ไม่ผ่านเกณฑ์ หรือตัดสินได้-ตก เป็นต้น เป็นการวัดและประเมินที่ยึดเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มเป็นสำคัญ

1.2 เพื่อวินิจฉัย (Diagnostic) เป็นการนำผลการวัดและประเมินเพื่อค้นหา จุดเด่น-จุดด้อยของผู้เรียนว่ามีปัญหาในเรื่องใด จุดใด มากน้อยแค่ไหน เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ การวางแผนการจัดการเรียนรู้และการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้วัดเพื่อการวินิจฉัยเรียกว่า แบบทดสอบวินิจฉัย (Diagnostic Test) หรือแบบทดสอบ วินิจฉัยการเรียน ประโยชน์ของการวัดและประเมินประเภทนี้นำไปใช้ในวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้

1) **เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน** ผลการวัดผู้เรียนด้วย แบบทดสอบวินิจฉัยการเรียนจะทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีจุดบกพร่องจุดใด มากน้อยเพียงใด ซึ่งครูผู้สอนสามารถแก้ไขปรับปรุงโดยการสอนซ่อมเสริม (Remedial Teaching) ได้ตรงจุด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้

2) **เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้** ผลการวัดด้วยแบบทดสอบวินิจฉัย การเรียน นอกจากจะช่วยให้เห็นว่าผู้เรียนมีจุดบกพร่องเรื่องใดแล้ว ยังช่วยให้เห็นจุดบกพร่อง ของกระบวนการจัดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น ผู้เรียนส่วนใหญ่มีจุดบกพร่องจุดเดียวกัน ครูผู้สอน ต้องทบทวนว่าอาจจะเป็นเพราะวิธีการจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสมต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

1.3 เพื่อตรวจสอบและปรับปรุง การประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้เทียบกับจุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผลจากการประเมินใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจจะปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการสอน (Teaching Method) ปรับเปลี่ยนสื่อการสอน (Teaching Media) ใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ (Teaching Innovation) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

1.4 เพื่อการเปรียบเทียบ (Assessment) เป็นการใช้ผลการวัดและประเมินเปรียบเทียบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการจากเดิมเพียงใด และอยู่ในระดับที่พึงพอใจหรือไม่

1.5 เพื่อการตัดสิน การประเมินเพื่อการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน เป็นการประเมินรวม (Summative Evaluation) คือ ใช้ข้อมูลที่ได้จากการวัดเทียบกับเกณฑ์เพื่อตัดสินผลการเรียนว่าผ่าน-ไม่ผ่าน หรือให้ระดับคะแนน

2. ด้านการแนะแนว

ผลจากการวัดและประเมินผู้เรียน ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนมีปัญหาและข้อบกพร่องในเรื่องใด มากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถแนะนำและช่วยเหลือผู้เรียนให้แก้ปัญหา มีการปรับตัวได้ถูกต้องตรงประเด็น นอกจากนี้ผลการวัดและประเมินยังบ่งบอกความรู้ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสามารถนำไปใช้แนะแนวการศึกษาต่อ และแนะแนวการเลือกอาชีพให้แก่ผู้เรียนได้

3. ด้านการบริหาร

ข้อมูลจากการวัดและประเมินผู้เรียน ช่วยให้ผู้บริหารเห็นข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบ่งบอกถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามักใช้ข้อมูลได้จากการวัดและประเมินใช้ในการตัดสินใจหลายอย่าง เช่น การพัฒนาบุคลากร การจัดครูเข้าสอน การจัดโครงการ การเปลี่ยนแปลงโปรแกรมการเรียน นอกจากนี้การวัดและประเมินผลยังให้ข้อมูลที่สำคัญในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SSR) เพื่อรายงานผลการจัดการศึกษาสู่ผู้ปกครอง สาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัด และนำไปสู่การรองรับการประเมินภายนอก จะเห็นว่าการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของระบบการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

4. ด้านการวิจัย

การวัดและประเมินผลมีประโยชน์ต่อการวิจัยหลายประการดังนี้

4.1 ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลนำไปสู่ปัญหาการวิจัย เช่น ผลจากการวัดและประเมินพบว่าผู้เรียนมีจุดบกพร่องหรือมีจุดที่ควรพัฒนาการแก้ไขจุดบกพร่องหรือการพัฒนาดังกล่าว โดยการปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีสอนหรือทดลองใช้นวัตกรรม โดยใช้กระบวนการวิจัย การวิจัยดังกล่าวเรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) นอกจากนี้ผลจากการวัดและประเมินยังนำไปสู่การวิจัยในด้านอื่น ระดับอื่น เช่น การวิจัยของสถานศึกษาเกี่ยวกับการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน เป็นต้น

4.2 การวัดและประเมินเป็นเครื่องมือของการวิจัย การวิจัยใช้การวัดในการรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาผลการวิจัย ขั้นตอนนี้ เริ่มจากการหาหรือสร้างเครื่องมือวัด การทดลองใช้เครื่องมือ การหาคุณภาพเครื่องมือ จนถึงการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพแล้วรวบรวมข้อมูลการวัดตัวแปรที่ศึกษา หรืออาจต้องตีค่าข้อมูล จะเห็นว่าการวัดและประเมินผลมีบทบาทสำคัญมากในการวิจัย เพราะการวัดไม่ดี ใช้เครื่องมือไม่มีคุณภาพ ผลของการวิจัยก็ขาดความน่าเชื่อถือ

การวัดและประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน 3 คำนี้มีความเกี่ยวเนื่องกัน แต่ต่างกันที่ระยะเวลาและจุดประสงค์ของการวัดและประเมิน 3 คำนี้มีความหมายทั้งในมิติที่กว้างและแคบ ดังนี้

1. ก่อนเรียน

การวัดและประเมินก่อนเรียนมีจุดประสงค์เพื่อมทราบสภาพของผู้เรียน ณ เวลาก่อนที่จะเรียน เช่น ความรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ก่อนเรียนอาจจะหมายถึง

1.1 ก่อนเข้าเรียน ซึ่งอาจจะตั้งแต่ก่อนเรียนระดับปฐมวัย หรือก่อนจะเริ่มเรียนหลักสูตรสถานศึกษานั้น เช่น สถานศึกษาที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ก่อนเรียนในที่นี้จึงหมายถึงก่อนเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้น

1.2 ก่อนเรียนช่วงชั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับช่วงชั้นให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเมื่อจบแต่ละช่วงชั้น ก่อนเรียนในที่นี้จึงหมายถึงก่อนจะเริ่มเรียนช่วงชั้นใดช่วงชั้นหนึ่ง เช่น ก่อนเรียนช่วงชั้นที่ 2 คือ ก่อนเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นต้น

1.3 ก่อนเรียนแต่ละชั้น ถึงแม้จะมีการกำหนดเป็นช่วงชั้น แต่ชั้นเรียนหรือการเรียนแต่ละปีก็ยังคงมีความสำคัญ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา การเรียนแต่ละชั้น/ปี

อาจจะหมายถึงการเรียนกับครูคนใดคนหนึ่ง (กรณีที่ครูคนเดียวสอนนักเรียนทั้งชั้นทุกวิชาหรือเกือบทุกวิชา โดยทั่วไปจะเป็นครูประจำชั้น) หรือเรียนครูกลุ่มหนึ่ง (สอนแยกรายวิชา) การวัดและประเมินก่อนเรียนแต่ละชั้นจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนตลอดทั้งปี

1.4 ก่อนเรียนแต่ละรายวิชา มีลักษณะเช่นเดียวกับก่อนเรียนแต่ละชั้น การวัดและประเมินก่อนเรียนแต่ละชั้นอาจจะวัดและประเมินในภาพรวมหลาย ๆ วิชา แต่การวัดและประเมินนี้ แยกวัดและประเมินแต่ละรายวิชา โดยทั่วไปจะสอนโดยครูแต่ละคน สำหรับระดับมัธยมศึกษา รายวิชาส่วนใหญ่จัดการเรียนรู้เป็นรายภาคเรียน

1.5 ก่อนเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้เป็นการจัดหมวดหมู่เนื้อหาในสาระการเรียนรู้เดียวกัน โดยจัดเนื้อหาเรื่องเดียวกันหรือสัมพันธ์กันไว้ในหน่วยเดียวกัน การวัดและประเมินก่อนเรียนแต่ละหน่วย เพื่อให้ได้ข้อมูลความรู้พื้นฐานของผู้เรียนในเรื่องหรือหน่วยนั้น ซึ่งทั้งผู้เรียนและครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยนั้นได้อย่างเหมาะสม

1.6 ก่อนเรียนแต่ละแผนจัดการเรียนรู้ คือ การวัดและประเมินก่อนเรียนแต่ละครั้ง ในหนึ่งหน่วยการเรียนรู้มักจะมีสาระที่จะเรียนรู้แยกย่อยสำหรับการสอนมากกว่า 1 ครั้ง แต่ละครั้งจะมีแผนการจัดการเรียนรู้

2. ระหว่างเรียน

จุดประสงค์ของการวัดและประเมินระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน โดยเทียบกับผลการวัดและประเมินก่อนเรียน การวัดและประเมินระหว่างเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนในขณะเดียวกันยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย ข้อมูลจากการวัดและประเมินระหว่างเรียนจะเป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้เรียน ครูผู้สอน สถานศึกษา และผู้ปกครอง สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่แตกย่อยมาจากมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นข้อมูลที่ใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. หลังเรียน

จุดประสงค์ของการวัดและประเมินหลังเรียน เพื่อตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน โดยเทียบกับผลการวัดและประเมินก่อนเรียนและระหว่างเรียน

การวัดและประเมินผลหลังเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน ในขณะที่เดียวกันยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลหลังเรียนมีจุดประสงค์หลักคือใช้ในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ การวัดและประเมินผลหลังเรียนอาจจะเป็นข้อมูลก่อนการเรียนในระดับต่อไป จึงเป็นประโยชน์ทั้งผู้เรียน และครูผู้สอน สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนรู้อและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัดของหลักสูตร นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูล

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัดของหลักสูตร นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินผลการเรียน สถานศึกษาต้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ และกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผลการประเมินถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอก ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาได้ สถานศึกษาจึงควรกำหนดหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร จัดให้มีการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. การประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคุมไปในกระบวนการเรียน การสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียน การสอนต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลายเพื่อให้สามารถวัดและประเมินผู้เรียน ได้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความคิด กระบวนการ พฤติกรรมและเจตคติ เหมาะสมกับ สิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติวิชาและระดับชั้นของผู้เรียนโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเที่ยงตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้

5. การประเมินผลการเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการ จัดการเรียนและตัดสินผลการเรียน

6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบผลการประเมินผล การเรียนรู้

7. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและรูปแบบการศึกษาต่างๆ

8. ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เพื่อเป็นหลักฐาน การประเมินผลการเรียน รายงานผลการเรียน แสดงวุฒิการศึกษาและรับรองผลการเรียน ของผู้เรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลระหว่างเรียน

การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการดำเนินการในระดับชั้นเรียน จุดหมายสำคัญ เพื่อมุ่งหาคำตอบว่านักเรียนมีพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพียงใด นักเรียนคนใด ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง แก้ไขด้านใดบ้าง ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องมีการวัดประเมินความรู้ ความก้าวหน้าของนักเรียน ตามแผนการเรียนรู้ ที่กำหนดเป็นระยะ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแผน การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เพื่อให้ครูได้นำไปใช้ ในทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผนได้จัดทำแบบประเมินไว้ ครูผู้สอน สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการประเมินความรู้ ความสามารถของนักเรียนหรือประเมิน ทักษะการปฏิบัติงานตามสภาพจริงของนักเรียนได้ ครูต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และครูสามารถใช้เทคนิคการประเมินอื่น ๆ เพิ่มเติม อาทิ การซักถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การตรวจการบ้าน ตรวจผลงาน ตรวจแฟ้มสะสมงาน การทดสอบ เป็นต้น ทั้งนี้ วิธีการประเมินอาจให้นักเรียนประเมินตนเอง ครูเป็นผู้ประเมิน เพื่อนนักเรียนประเมิน หรือ ผู้ปกครองร่วมประเมินก็ได้

การประเมินผลในระดับชั้นเรียนจะทำให้ครูทราบว่านักเรียนคนไหนเก่งหรืออ่อนในสมรรถภาพใด กลุ่มสาระการเรียนรู้ใด จะต้องได้รับการช่วยเหลือในเรื่องใด ครูต้องแก้ไขข้อบกพร่องหรือส่งเสริมนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การสอนซ่อมเสริม การให้ฝึกทักษะเพิ่มเติม หรือร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไข ช่วยเหลือร่วมกับครู การวัดประเมินผลระหว่างเรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น แม้ว่าจะมีนักเรียนต่างชั้นมาจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ในการวัดประเมินความสามารถของนักเรียนครูผู้สอนต้องสามารถตอบคำถามได้นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถ มีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง การประเมินผลเป็นระยะ เป็นรายเรื่อง รายสมรรถภาพจะช่วยให้ครูสามารถพัฒนา ช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริง ทั้งยังช่วยให้ครูสามารถแบ่งกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดสื่อ อุปกรณ์ แบบฝึก ฯลฯ ให้กับนักเรียนได้ตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริงอีกด้วย

การวัดประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน

การวัดประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการดำเนินการในระดับโรงเรียน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ เพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นรายปี / รายภาค การประเมินผลตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลจากการวัดประเมินผลนี้ โรงเรียนสามารถนำไปใช้เป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนให้ได้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งนำผลการวัดประเมินไปพิจารณา ตัดสินการเลื่อนชั้น กรณีที่นักเรียนไม่ผ่านการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดโรงเรียนต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมและจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

การบริหารวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เป็นสิ่งหนึ่งที่ชี้ถึงผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา ซึ่งนอกจากจะเป็นเรื่องการศึกษาความรู้ ความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียนแล้ว ยังแสดงถึงคุณค่าของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนและผู้บริหารอีกด้วย (Edward 1990, หน้า 52)

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมีผู้ให้ไว้หลากหลาย ที่น่าสนใจและสอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ความหมายของอายส์เนค และไมลีย์ (Eysneck and Meili 1986,

หน้า 16) ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน (achievement) ก็คือ ดัชนีชี้ประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอน หรือระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็ได้ สอดคล้องกับความหมายที่ โปศาล หวังพานิช (253, หน้า 139) ให้ไว้ว่า คือ คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นผลของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการอบรมหรือการสั่งสอน

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วเราอาจจะประมวลความหมายของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนได้ว่า คือ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติอันเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งอาจวัดได้จากการทดสอบระหว่างหรือหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยการทดสอบหรือวิธีการ อื่น ๆ นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะบอกคุณภาพของผู้เรียนแล้วยังแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของหลักสูตร คุณภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนความรู้ความสามารถของครูผู้สอนและผู้บริหารอีกด้วย

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

การที่ผู้เรียนจะเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหรือปัจจัยหลายประการด้วยกัน ดังที่นักวิชาการได้ให้ความเห็นไว้ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ในปี ค.ศ. 1969 ฮาวิกเฮิร์สและนูกาเทิน (Harvighurst and Neugarten 1969, หน้า 157) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนว่า ประกอบด้วย ความสามารถที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ชีวิตและการอบรมในครอบครัว ประสิทธิภาพของโรงเรียน และความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและการมุ่งหวังในอนาคต เจ็ดปีต่อมา บลูม (Bloom 1976 ช 160) เสนอว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนได้แก่ตัวแปรสำคัญสามตัว คือ คุณสมบัติด้านความรู้ คุณลักษณะด้านจิตพิสัย และคุณภาพของการสอน ซึ่งประกอบด้วย การชี้แนะ การบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การให้ข้อมูลย้อนกลับถึงความบกพร่องหรือความเหมาะสม และการแก้ไขข้อบกพร่อง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) มองผลสัมฤทธิ์ในการเรียนในรูปของคุณภาพ โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาว่า องค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เกิดขึ้นจากคุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพการนิเทศการศึกษา และการบริหารการศึกษา

ข้อเสนอของนักวิชาการเหล่านี้สอดคล้องกับงานวิจัยของประสงค์ ต่อโชค (2538) ที่สรุปว่าองค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ได้แก่ องค์ประกอบด้านร่างกาย ความรัก วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ พัฒนาการแห่งตน และการปรับตัว

จากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นที่กล่าวมานี้อาจสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมีหลายองค์ประกอบด้วยกัน ที่สำคัญแบ่งออกได้เป็นสามกลุ่ม คือ องค์ประกอบด้านตัวนักเรียนและปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน องค์ประกอบด้านคุณภาพการสอนและองค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีวิธีดำเนินการโดย

1. การจัดการความรู้เพื่อกำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยมีดำเนินการในรูปแบบที่ต่างกัน มีทั้งการประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตร คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ทีมพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน และทีมทำระบบการเรียนรู้อ และผู้ปกครองนักเรียน โดยนำผลการประเมินทบทวนระบบ ผลการประเมินภายนอก ผลการประเมินตนเองประจำปี ผลจากการประชุมกรรมการวิชาการที่จัดเป็นประจำ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และจากการจัดการความรู้ มาพิจารณาโดยภาพรวม จากนั้นจึงจัดโครงการอบรม สัมมนา ครูและบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนเข้มแข็งโดยการจัดการความรู้ (Knowledge Management) และการใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้

2. การวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีการใช้หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละกลุ่มสาระ ประสิทธิภาพของการวัดผลประเมินผล ตลอดจนการจัดกิจกรรม มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดจากนักเรียนและปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอนด้วย มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศและรูปแบบการวิเคราะห์และจำแนกนักเรียนที่แตกต่างกัน

3. การกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนากระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ยุทธศาสตร์ที่ มุ่งความเป็นเลิศของโรงเรียน โดยกำหนดขึ้นนั้นต้องสอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียน ด้านปัจจัยและทรัพยากร

4. การนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร เพื่อกำกับ ติดตามในระดับชั้นเรียน และระดับเครือข่ายการเรียนรู้ จากฝ่ายบริหารและคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ มีวิธีการดำเนินการทั้งในรูปของคณะกรรมการที่วางแผนอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการนิเทศการศึกษา และใช้การนิเทศภายในเป็นการจัดการความรู้แบบไม่เป็นทางการ มีทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนโดยครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วยกัน และการใช้การนิเทศงานเป็นกระบวนการที่ฝ่ายบริหารพบปะครูที่ปรึกษาเพื่อรับทราบสภาพปัญหาและให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายด้วย

5. การประสานงานร่วมกับผู้ปกครองเพื่อเฝ้าระวังและติดตามแก้ไขปัญหา โดยให้ความสำคัญกับผู้ปกครองในฐานะภาคีร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับโรงเรียนและครู การมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้สามารถช่วยปรับพฤติกรรม และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ มีการให้นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนทำพันธสัญญาที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นลายลักษณ์อักษร ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน หัวหน้าระดับ ครูกิจกรรม นักเรียนเฝ้าดูแลอย่างใกล้ชิด ผู้ปกครองช่วยเหลือครู ร่วมแก้ปัญหาแบบไตรภาคี ด้านพฤติกรรม และด้านผลการเรียน ระหว่างผู้ปกครอง ครูผู้สอน และนักเรียน

วิธีการจัดการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดำเนินการใน 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์ที่คาดหวัง มีวิธีการดำเนินการโดย

1. การปรับเปลี่ยนท่าทีของครูในการจัดการความรู้ คือ การที่ครูผู้สอนตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับพฤติกรรมของตนเองเพื่อเหมาะสมกับเป็นครูที่ดี ได้แก่ การปรับพฤติกรรมของครู และการสร้างสัมพันธ์เชิงบวกกับนักเรียน ใช้วิธีการตั้งกติกาการเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันทั้งครูนักเรียนและผู้ปกครอง และครูยอมรับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

2. การกำหนดเกณฑ์ที่คาดหวัง และเกณฑ์การประเมินผล เป็นการระบุเกณฑ์ที่คาดหวังของโรงเรียน และปรับเปลี่ยนเกณฑ์ตลอดจนวิธีการประเมินผล เพื่อให้เหมาะสมและเป็นไปได้ในการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงและช่วยให้นักเรียนสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเพิ่มขึ้น ได้แก่ กำหนดเกณฑ์การประเมินที่คาดหวัง กำหนดเกณฑ์การประเมินและวิธีการประเมินผลเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย

3. การจัดกลุ่มผู้เรียนที่เหมาะสม เป็นการจำแนกการจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อจัดการเรียนการสอนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการจัดกลุ่มแบบคณะกลุ่มเป็นจำนวนคน คณะความสามารถในการเรียนรู้ ตามความสมัครใจของผู้เรียนและตามเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กำหนด และจัดกลุ่มตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ

4. การกำหนดรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม คือ วิธีการที่โรงเรียนปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระหลัก โดยเลือกรูปแบบ สื่อ/นวัตกรรมการเรียนรู้และเทคนิคที่เหมาะสมกับเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียน ตามธรรมชาติของรายวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ

4.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการให้นักเรียนเก่งมาช่วยสอน การวิเคราะห์ให้ผู้เรียน แล้วสอนเพิ่มเติมในเนื้อหาที่มีปัญหา จัดสอนเสริมในช่วงโม่งอิสระหรือหลังเลิกเรียน ฝึกให้เด็กได้ปฏิบัติจริง กำหนดขั้นตอน / วิธีการ และภาระงานที่ชัดเจน การให้แรงเสริมและจัดทำนวัตกรรมการเรียนสอนซ่อมเสริม

4.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ใช้วิธีการ คือ การใช้สื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ครูผลิตขึ้น ใช้วิธีการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมวางแผนปฏิบัติกิจกรรม จัดการสอนคณิตศาสตร์อย่างมีขั้นตอน

4.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ใช้วิธีการ คือ ใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ การให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง การสอนแบบบูรณาการทักษะสัมพันธ์ จัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ และใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนและสื่อ ICT

4.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีวิธีการ คือ ใช้การสอนแบบสื่อประสม จัดการสอนเป็นกลุ่ม สอนโดยเน้นการปฏิบัติจริง ใช้เทคนิคการบูรณาการกัน จัดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน ใช้สื่อ/นวัตกรรมการสอน และสอนเน้นกระบวนการคิด

4.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีวิธีการจัดการ คือ เสริมสร้างให้มีเจตคติที่ดีและกล้าแสดงออก กำหนดเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสม และการแนะนำนักเรียนเป็นรายบุคคล

4.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการออกแบบฝึกทักษะย่อยๆและฝึกอย่างต่อเนื่อง ใช้ ICT จัดการเรียนรู้ ผลิตสื่อนวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนรู้ และใช้วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

4.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพ และเทคโนโลยี ใช้วิธีการ คือ การจัดกลุ่มนักเรียน ใช้เทคนิคการจูงใจ ใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ ให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ และใช้การศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล

4.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ใช้วิธีการ คือ จัดกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษาที่หลากหลาย จัดสอนซ่อมเสริมเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือจากเวลาสอนตามปกติ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และใช้สื่อประกอบการสอนที่เน้น ICT

รูปแบบที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

1. การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนพิเศษ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามศักยภาพความสามารถความต้องการของนักเรียน เป็นลักษณะโครงการพิเศษจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการจัดแผนการเรียนสำหรับโครงการความสามารถพิเศษ

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมเพื่อความเป็นเลิศ คือ การจัดกิจกรรมเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาต่าง ๆ

2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้มีวิธีการ คือ เน้นการฝึกทักษะปฏิบัติในรูปแบบเฉพาะ การการเรียนรู้ให้เกิดการบูรณาการ และผลิตผลงานเชิงบูรณาการ การเปิดสอนรายวิชาสาระเพิ่มเติม และจัดการศึกษาและฝึกปฏิบัติจากแหล่งเรียนรู้

2.2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาต่าง ๆ กิจกรรมชุมนุมอย่างหลากหลายตามเกณฑ์ และข้อกำหนดของโรงเรียน ให้นักเรียนที่สนใจรวมกลุ่มกันเลือกเรียน ทำให้ใช้การประสานร่วมมือกับระบบกิจกรรมนักเรียน การเปิดให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบที่ 3 การช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การจบหลักสูตร และลด 0 ร และ มส.

1. การดูแลใกล้ชิดเพื่อปรับพฤติกรรมและให้โอกาสนักเรียนคือ การที่โรงเรียนให้ความสำคัญในการติดตามดูแลและช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาหลายด้านมีการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและจัดทำโครงการพิเศษและหาวิธีการดูแลติดตามให้นักเรียนได้มีโอกาสปรับปรุงพฤติกรรมและช่วยเหลือให้โอกาสเรียนรู้ใหม่จนจบการศึกษา

2. การเพิ่มพูนผลสัมฤทธิ์เพื่อให้ได้ตามเกณฑ์การจบหลักสูตรโดยมีการจัดโครงการพิเศษ จัดกิจกรรมการเรียนรู้คู่ขนาน การจัดค่ายพัฒนาคุณภาพและการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนการสอนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นได้ตามเกณฑ์การจบหลักสูตร

3. การจัดหลักสูตรนอกระบบ การเรียนหลักสูตรนอกระบบ เป็นหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ไม่สามารถเรียนในระบบได้ อาจจะมีปัญหาด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ หรือด้านการปรับตัว และรวมถึงนักเรียนที่ไม่จบหลักสูตร หรือนักเรียนที่ออกกลางคัน

การทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Testing : O-NET)

การทดสอบทางการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกๆระดับ อันจะนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเองได้อย่างแท้จริง

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) คือ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน เป็นการวัดผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยทำการทดสอบความรู้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ รวม 8 กลุ่ม ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาอังกฤษ โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐทำหน้าที่จัดระบบการทดสอบ พัฒนาแบบทดสอบเพื่อวัดและประเมินมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนบริการสอบ วัดความรู้ความสามารถ พัฒนาบุคลากรด้านการวัดและประเมินผล และเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติและระดับนานาชาติ

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่ทางการศึกษาเป็นศูนย์สอบและดำเนินการจัดสอบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

O-NET เป็นการทดสอบที่มีจุดหมาย คือ ประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนแต่ละโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาทำแผนพัฒนานักเรียนให้สามารถอ่านออกเขียนได้ รู้จักคิดวิเคราะห์ เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น เมื่อเรียนครบ 3 ปี โดยจะทดสอบที่ชั้นสูงสุดของช่วงชั้นนั้น ๆ ช่วงเวลาสอบและจำนวนครั้งการสอบ เดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม ของทุกปี เป็นการสอบประจำปีอย่างถาวรตลอดไปและเป็นการสอบเพียง 1 ครั้งสำหรับผู้กำลังจะจบช่วงชั้นเท่านั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เอี่ยมพรหลินเจริญและคณะ (2552, หน้า บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในโรงเรียนที่มีคะแนน O-NET ต่ำใน 3 จังหวัดได้แก่จังหวัดพิษณุโลกจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดนครสวรรค์แบ่งตามขนาดเล็กกลางใหญ่ในเมืองและนอกเมืองโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มสามารถสรุปผลการวิจัยได้ 9 ประเด็นโดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อยดังนี้

1. การเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET

1.1 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังให้ความสำคัญต่อการสอบน้อย เนื่องจากยังไม่รู้ว่าจะนำผลจากการสอบไปใช้ทำอะไรเมื่อไหร่

1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถจำแนกนักเรียนออกได้ 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่ได้โควตาโดยตรงจากมหาวิทยาลัย 2) กลุ่มไม่เรียนต่อในมหาวิทยาลัย 3) กลุ่มที่ได้โควตาโดยตรงจากมหาวิทยาลัยแต่ยังไม่พอใจกับคณะสาขาที่ได้ซึ่งในกลุ่มสุดท้ายจะให้ความสำคัญต่อการสอบ O-NET มากกว่ากลุ่มที่ 1 และ 2 จะมีการเตรียมตัวมีความสนใจและตั้งใจสอบมากเป็นพิเศษส่วนในกลุ่มที่ 1 และ 2 นั้นการสอบ O-NET เป็นเพียงเพื่อให้จบตามกระบวนการเท่านั้นไม่มีการเตรียมตัวและตั้งใจสอบ

2. นโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่จะให้มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นแต่ทั้งนี้ก็ขึ้นกับความพร้อมของโรงเรียนและบุคลากรอย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะดำเนินตามนโยบายของกระทรวงที่มุ่งเน้นให้เกิดความเสมอภาคนักเรียนทุกคนได้รับความรู้อย่างทั่วถึงไม่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ตัวบุคคลเพื่อที่จะทำให้มีผลการสอบ O-NET ที่สูงขึ้นอย่างเดียว

3. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่นอกเมืองจะมีการแข่งขันทางด้านวิชาการและมีความกระตือรือร้นความเอาใจใส่ในการเรียนน้อยส่งผลให้คะแนน O-NET ต่ำเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมืองที่มีการแข่งขันทางด้านวิชาการสูงตัวบ่อน (นักเรียน) ของโรงเรียนส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 90 จะมึนักเรียนที่มีความตั้งใจกระตือรือร้นและให้ความสำคัญกับการสอบ O-NET มากจึงส่งผลให้ผลการสอบ O-NET ในโรงเรียนนั้นสูงจนเป็นที่น่าพอใจของคณะครูในโรงเรียน

4. การเข้าถึงข้อมูลของครูยังมีน้อยโรงเรียนบางแห่งที่นักเรียนมีคะแนน O-NET ต่ำไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการสอบบางโรงเรียนมีปัญหาเรื่องอินเทอร์เน็ตที่ไม่สามารถใช้งานได้สะดวกรวดเร็วหรือแม้แต่ครูบางคนมีปัญหาเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูล

5. พฤติกรรมการสอนของครูส่วนใหญ่พยายามคิดหาวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้เกิดทักษะในการเรียนแต่พบว่ายังมีครูที่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมุ่งเน้นให้เด็กท่องจำจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นสำคัญมากกว่าการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชาที่ต่างกันครูก็จะมีเทคนิคการสอนที่แตกต่างกันออกไปแต่ที่เป็นปัญหาทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไม่ดีขึ้นหรือคะแนนสอบ O-NET ต่ำอาจจะเนื่องมาจากความพร้อมของนักเรียนความพร้อมของโรงเรียนทางด้านสื่ออุปกรณ์ความเพียงพอทางด้านบุคลากรโดยเฉพาะโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กอยู่นอกเมืองจะประสบปัญหาดังกล่าวมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ที่อยู่ในเมือง

6. ระดับความยากของข้อสอบพบว่ามีความคิดเห็นที่หลากหลายโดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าข้อสอบ O-NET มีความยากง่ายแตกต่างกันไปวิชาที่นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่ายากมากคือ วิชาภาษาอังกฤษและวิชาคณิตศาสตร์รวมถึงข้อสอบที่ออกในแนวคิดวิเคราะห์ ซึ่งก็ตรงกับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีความเห็นว่าข้อสอบค่อนข้างยากเกินกว่าที่นักเรียนจะสามารถทำได้

7. ช่วงเวลาในการสอบและการแจ้งผลการสอบล่าช้าทำให้เด็กไม่เห็นความสำคัญนอกจากนี้การแจ้งผลการสอบที่ล่าช้าทำให้ผู้บริหารและครูไม่สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียนเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาได้ทันที่

8. คุณวุฒิของครูไม่ตรงตามสาระการสอน/ครูไม่ครบตามกลุ่มสาระในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางหลายแห่งที่นักเรียนมีคะแนนการสอบ O-NET ต่ำพบว่ามีจำนวนครูไม่พอเพียงในบางกลุ่มสาระผู้บริหารต้องแก้ไขโดยการนำครูในกลุ่มสาระอื่นไปสอนในกลุ่มสาระที่ครูขาดทำให้คุณวุฒิของครูไม่ตรงตามสาระการสอนส่งผลถึงคุณภาพการสอนของครูทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ดีขึ้น

9. ภาระงานของครูมีมากโรงเรียนหลายแห่งครูมีงานอื่น ๆ เช่น งานพัสดุงานการเงินงานธุรการรวมถึงงานโครงการพิเศษของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโครงการอาหารกลางวันโครงการที่ทำร่วมกับชุมชนซึ่งเป็นงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติมจากงานการสอนทำให้ครูมีเวลาในการเตรียมการสอนน้อยลงไม่สามารถสอนได้เต็มที่จึงส่งผลให้คะแนน O-NET ของนักเรียนในโรงเรียนดังกล่าวต่ำลงไปด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนโดยลำดับดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นบุคลากรในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 6 โรงเรียน โดยศึกษาจากกลุ่มประชากร ได้แก่

- ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 คน
 - ครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 6 คน
- รวมทั้งสิ้น จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ในลักษณะปลายเปิด ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน(O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาได้ขอหนังสือจากวิทยาลัยต่อเนือง มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 จำนวน 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านแม่สุก โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี โรงเรียนทุ่งคาวิทยา โรงเรียนบ้านศรีบุญเรือง โรงเรียนบ้านหนองกอก และโรงเรียนผาซ้อวิทยา ในการตอบแบบสอบถาม
2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยต่อเนือง มหาวิทยาลัยพะเยา ไปให้ประชากรที่ศึกษา โดยมีการประสานขอนัดหมายวัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. อธิบายให้ประชากรที่ศึกษาเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการตอบแบบสอบถาม
4. แจกแบบสอบถามให้ประชากรที่ศึกษา แล้วนัดหมายการเก็บแบบสอบถามกลับคืน
5. เก็บรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ ร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง เขต 3 วิเคราะห์โดยใช้การวัดความถี่ของคำหรือข้อความที่ปรากฏอยู่ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการ

บริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการวัดและ
ประเมินผล และนำเสนอในรูปแบบของคำบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง ผู้ศึกษา ได้ศึกษาจากบุคลากรในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการและครูวิชาการ ของโรงเรียนบ้านแม่สุก โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี โรงเรียนทุ่งคาวิทยา โรงเรียนบ้านศรีบุญเรือง โรงเรียนบ้านหนองกอก และโรงเรียนผาซ้อวิทยา จำนวน 12 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา จำนวน 12 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน ทั้งหมดจำนวน 12 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ ร้อยละ และ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางและวิธีการบริหารงานวิชาการโรงเรียนของกลุ่มเครือข่าย สถานศึกษาแม่สุก วิเคราะห์โดยการพิจารณาค่าหรือข้อความที่ปรากฏอยู่ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ ภายในโรงเรียน ด้านการวัดและประเมินผล จากผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน นำเสนอออกมาในรูปของคำบรรยาย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1) ชาย	8	66.67
2) หญิง	4	33.33
รวม	12	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
1) ต่ำกว่า 30 ปี	0	0.00
2) 30 – 39 ปี	2	16.67
3) 40 – 49 ปี	3	25.00
4) 50 ปีขึ้นไป	7	58.33
รวม	12	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 และน้อยที่สุด คือ อายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
1) ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
2) ปริญญาตรี	5	41.67
3) ปริญญาโท	7	58.33
รวม	12	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.67

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง/หน้าที่ในปัจจุบัน

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ตำแหน่ง/หน้าที่ในปัจจุบัน		
1) ผู้บริหารโรงเรียน	6	50.00
2) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน	0	0.00
3) ครูวิชาการโรงเรียน	6	50.00
รวม	12	100.00

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และครูวิชาการโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาและประสบการณ์ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หรือครูวิชาการ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลา/ประสบการณ์ที่ดำรงตำแหน่ง		
1) ต่ำกว่า 1 ปี	0	0.00
2) 1 – 5 ปี	3	25.00
3) 6 – 11 ปี	2	16.67
4) 12 – 15 ปี	1	8.33
5) มากกว่า 15 ปี	6	50.00
รวม	12	100.00

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลา/ประสบการณ์ที่ดำรงตำแหน่ง มากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา คือ 1 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 6 – 11 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.67 น้อยที่สุด คือ 12 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.33

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก ต.แจ้ห่ม อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

1. แนวทางในการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งผลต่องานด้านวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET)

1.1 แนวทางที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ

1.1.1 การเตรียมความพร้อม โรงเรียนประชุมคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา สร้างความตระหนัก และร่วมกันศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำหลักสูตร ส่งบุคลากรครูเข้ารับการอบรมสัมมนาเพื่อให้ความเข้าใจในหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

1.1.2 การจัดทำสาระหลักสูตร โรงเรียนได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนจากการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งที่ 2 ทั้งข้อมูลครูและนักเรียนรายบุคคล กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะ จัดทำสาระการเรียนรู้ ตามโครงสร้าง และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกสาระและชั้นเรียน

1.1.3 การนำหลักสูตรไปใช้ โรงเรียนสร้างบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ เลือกสื่อการเรียนการสอน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1.1.4 ประเมินผลการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณภาพผู้เรียนทั้งความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.2 แนวทางที่ได้จากครูวิชาการโรงเรียน มีดังต่อไปนี้

ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และจัดทำตารางการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดกรอบในการกำหนด มาตรฐานและตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและระดมความคิดของครูผู้สอนในการเพิ่มเติมรายวิชาที่โรงเรียนต้องการเน้น

จากการศึกษาแนวทางในการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่องานด้านวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่า ข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. มีการเตรียมความพร้อมจัดประชุมชี้แจงแก่คณะครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อสร้างความตระหนัก กำหนดแนวทาง ในการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกัน เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

2. ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และจัดทำตารางการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดกรอบในการกำหนด มาตรฐานและตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง

3. มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงกับสภาพจริง โดยให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551

2. แนวทางในการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET)

2.1 แนวทางที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ

2.1.1 วางแผนการใช้หลักสูตร ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด

2.1.2 ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผลสัมฤทธิ์ให้มีภาระงาน ใบงาน เพื่อสะท้อนความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน

2.1.3 ส่งเสริมให้ครูผู้สอนผลิตสื่อที่หลากหลายและใช้เทคโนโลยีและการแสวงหาความรู้ให้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2.1.4 ประเมินผลการใช้หลักสูตรและรายงานผลการใช้หลักสูตร

2.2 แนวทางที่ได้จากครูวิชาการโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ

2.2.1 สร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนในการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อนักเรียนในการเกิดการเรียนรู้ตรงตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

2.2.2 ให้ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษามาวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรม แบบทดสอบวัดผล ประเมินผล เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

2.2.3 จัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการวัดและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนา อย่างสม่ำเสมอ

จากการศึกษาแนวทางในการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) พบว่า ข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน เมื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่า มีความคิดเห็นที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. มีการวางแผน และเตรียมการในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ จัดตั้งคณะทำงานในการประสานงาน ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร

2. สร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนในการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อนักเรียนในการเกิดการเรียนรู้ตรงตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

3. ให้ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษามาวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนการจัดการ

เรียนรู้ นวัตกรรม แบบทดสอบวัดผล ประเมินผล เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

4. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลิตสื่อที่หลากหลาย โดยแสวงหาความรู้ให้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

5. ประเมินผลการใช้หลักสูตรและรายงานผลการใช้หลักสูตร

3. แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) โดยอาศัยการบริหารหลักสูตร 3 ขั้นตอน ได้แก่ ชั้นเตรียมการ ชั้นดำเนินการ และชั้นประเมินผลการใช้หลักสูตร

3.1 แนวทางที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ

3.1.1 ชั้นเตรียมการ

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
- 2) ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ และสร้างความตระหนักการนำหลักสูตร

ไปใช้

3) จัดเตรียมวัสดุดำเนินการ

4) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร

3.1.2 ชั้นดำเนินการ

คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง ประชุมวางแผนการทำหลักสูตรไปใช้ โดยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดทำ สื่อใช้สื่อให้เหมาะสมกับหลักสูตร จัดกระบวนการเรียนรู้ ที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง มีการวัดผล ประเมินผลเป็นระยะ ก่อนเรียนหลังเรียน จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตร

3.1.3 ชั้นประเมินผลการใช้หลักสูตร

มีการประเมินการใช้หลักสูตร โดยประเมินผลสรุปรวมการประเมินผลการเรียนรู้ เปรียบเทียบผลที่ได้เกิดขึ้นกับผลที่ต้องการหรือคาดหวัง มีการประเมินระหว่าง การตรวจสอบผลในระยะสั้น เพื่อปรับปรุงกระบวนการ และมีการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนเทียบกับเกณฑ์

3.2 แนวทางที่ได้จากผู้ครุวิชาการโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ

3.2.1 ชั้นเตรียมการ

1) ศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษาว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่และมีประเด็นใดบ้างที่ต้องปรับลดหรือเพิ่มเติมลงไป

2) เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน

3.2.2 ขั้นตอนดำเนินการ

1) สร้างความเข้าใจให้แก่ครูผู้สอนเพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรแบบอิงมาตรฐานให้ประสบความสำเร็จ

2) ครูผู้สอนควรปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการวัดผลประเมินผล โดยมีมาตรฐานและตัวชี้วัดเป็นเป้าหมาย

3.2.3 ขั้นตอนประเมินการใช้หลักสูตร

การประเมินผลต้องประเมินอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะ ๆ เช่น การตรวจเยี่ยมและสังเกตการณ์ในชั้นเรียน ตรวจสอบการสอน บันทึกหลังสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เป็นต้น และนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) โดยอาศัยการบริหารหลักสูตร 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ และขั้นตอนการประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า ข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการ

1) ศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษาว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่และมีประเด็นใดบ้างที่ต้องปรับลดหรือเพิ่มเติมลงไป

2) จัดประชุมคณะครู และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย วางแผนการพัฒนาหลักสูตร โดยนำข้อมูล ปัญหา ที่เกิดขึ้น ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และ แนวข้อสอบ O-NET เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดโครงสร้าง กิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาให้นักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) สูงขึ้นต่อไป

2. ขั้นตอนดำเนินงาน

คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง ประชุมวางแผนการทำหลักสูตรไปใช้โดยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดทำ เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับหลักสูตร จัดกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง มีการวัดผล ประเมินผลเป็นระยะ ก่อนเรียนหลังเรียน จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตร

3. ขั้นตอนประเมินการใช้หลักสูตร

1) มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยประเมินผลสรุปรวม การประเมินผลการเรียนรู้ เปรียบเทียบผลที่ได้ เกิดขึ้นกับผลที่คาดหวังและมีการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนเทียบกับเกณฑ์

2) มีการประเมินอย่างต่อเนื่อง

3) สรุปผลการใช้หลักสูตรเมื่อสิ้นปีการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จัดเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในแต่ละสาระการเรียนรู้ มาวิเคราะห์ความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศ นำผลการวิเคราะห์ที่ได้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาต่อไปและเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

ด้านการจัดการเรียนการสอน

1. แนวทางในการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

1.1 แนวทางที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ

1.1.1 แต่งตั้งคณะครู รับผิดชอบและประเมินผลพื้นฐานของนักเรียน

1.1.2 นำผลการประเมินมาวิเคราะห์จุดอ่อนของนักเรียน

1.1.3 วางแผนการพัฒนา โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ Backward Design อีกทั้งพัฒนาครูให้มีทักษะการจัดการเรียนรู้มุ่งผลสัมฤทธิ์

1.1.4 ประเมินผลการเรียนของนักเรียน

1.2 แนวทางที่ได้จากครูวิชาการ มีดังต่อไปนี้ คือ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาโดยเน้นความสำคัญด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ

รูปแบบกิจกรรมควรเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมคิด แก้ปัญหา ปรึกษาหารือ วิเคราะห์ อภิปราย และแสดงความคิดเห็น โดยเหตุผลซึ่งกันและกัน

จากการศึกษาแนวทางในการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ รูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่า ข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะครูรับผิดชอบ มีการประชุมคณะครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ครูศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตร และสร้างเครื่องมือ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

2. ร่วมกันวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนมาทำวิจัยเพื่อหาแนวทาง สร้างนวัตกรรม เทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลายและมีความเหมาะสม

3. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทักษะการคิด วิเคราะห์ ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมที่เหมาะสม

4. มีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง มีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

2. แนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

2.1 แนวทางที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ

2.1.1 จัดครูผู้สอนให้ตรงกับวิชาเอก และความสามารถ ในการสอนของแต่ละกลุ่มสาระ

2.1.2 ครูวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของวิชาตามหลักสูตร

2.1.3 จัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.2.4 จัดทำสาระการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้

2.2.5 วางแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.2 แนวทางที่ได้จากครูวิชาการ มีดังต่อไปนี้ คือ

2.2.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบดังนี้ คือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและ

ประเมินผล จัดทำแผนการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน และคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2.2.2 จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เตรียมเอกสาร เนื้อหา สื่อ แหล่งเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน เครื่องมือวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ บันทึกผลหลังการสอน นำผลการประเมินและบันทึกหลังสอนมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาและช่วยเหลือแก้ไขให้แก่ผู้เรียน

จากการศึกษาแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) พบว่า ข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. จัดครูผู้สอนให้ตรงกับวิชาเอกที่สอนหรือความถนัด
2. ให้ครูศึกษา วิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ของหลักสูตรอย่างละเอียด ทำความเข้าใจ เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ ตามองค์ประกอบที่ถูกต้อง มีการวัด ประเมินผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่องโดยยึดมาตรฐาน ตัวชี้วัดเป็นหลัก
3. ให้ครูวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้ครูหาเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ใช้สื่อเทคโนโลยี วิธีการสอนที่หลากหลาย ที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด วิเคราะห์ ได้ด้วยตนเอง
4. มีการบันทึกผลหลังการสอน นำผลการประเมินและบันทึกหลังสอนมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาและช่วยเหลือแก้ไขให้แก่ผู้เรียน

ด้านกรณีศึกษาภายในโรงเรียน

1. แนวทางในการจัดกระบวนการกรณีศึกษาใน การติดตาม และ การประเมินผลการดำเนินงานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET)

- 1.1 แนวทางที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ
 - 1.1.1 แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนการนิเทศ ประชุมคณะครูผู้เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงการนิเทศภายใน
 - 1.1.2 คณะกรรมการทำการนิเทศ เยี่ยมชั้นเรียน สังเกตการณ์สอนของครู พฤติกรรมนักเรียนและผลการเรียน
 - 1.1.3 มีการประชุมทุกเดือน ให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไข

1.1.4 สรุปผลการนิเทศภายใน

1.2 แนวทางที่ได้จากครูวิชาการโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ

1.2.1 มีแผนนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ

1.2.2 ผู้นิเทศต้องมีความเป็นกัลยาณมิตรกับกับผู้บริหารนิเทศเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน

1.2.3 ร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศหรือกำกับติดตาม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาและอุปสรรค ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน

1.2.4 สร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรในเชิงบวกแก่ครูผู้สอนว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้การใช้หลักสูตรมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ไม่ได้มาจับผิดครูผู้สอน

จากการศึกษาแนวทางในการจัดกระบวนการนิเทศภายใน การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ (O-NET) พบว่า ข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการทำการนิเทศ และทำความเข้าใจ ชี้แจงความจำเป็นในการนิเทศภายในให้แก่ครูผู้สอน

2. คณะกรรมการทำการนิเทศภายในสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เยี่ยมชั้นเรียน สังเกตการสอนของครู พฤติกรรมนักเรียนและผลการเรียน

3. รายงานผลการนิเทศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของครูอย่างสม่ำเสมอ

2. แนวทางในการวางแผน แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียนในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ (O-NET)

2.1 แนวทางที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ

2.1.1 นำผลการนิเทศมาประชุมชี้แจงคณะครูทุกเดือน

2.1.2 วิเคราะห์การใช้สื่อ การจัดการเรียนการสอน เครื่องมือต่าง ๆ และคุณภาพพัฒนาการของนักเรียนว่าดีขึ้นมากน้อยเพียงใด

2.1.3 การให้ขวัญกำลังใจ ในการทำงานของคณะครู

2.1.4 การนำคณะครูศึกษาดูงาน ดูต้นแบบ หรือความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ของสถานศึกษาตัวอย่าง

2.2 แนวทางที่ได้จากครูวิชาการ มีดังต่อไปนี้ คือ

2.2.1 มอบหมายให้มีคณะทำงานด้านพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.2.2 ประเมินความต้องการพัฒนาของบุคลากรและวางแผนการพัฒนาให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว

2.2.3 ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผน เช่น การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติ การศึกษาดูงาน เข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง การทำงานร่วมกันเป็นทีมเครือข่าย

2.2.4 สร้างความเข้าใจแก่ครูผู้สอน เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้

2.2.5 มีการนิเทศ กำกับติดตามผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2.2.6 ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้การวิจัยชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาแนวทางในการวางแผน แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) พบว่า ข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. นำผลการนิเทศมาประชุมเพื่อวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงาน ศึกษาสภาพและปัญหาที่พบในชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตามมาตรฐานตัวชี้วัด วิเคราะห์ผลการนิเทศ และประเมินผลที่เกิดขึ้น เพื่อหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไขปรับปรุง และจัดทำแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ประเมินความต้องการพัฒนาของบุคลากรและวางแผนการพัฒนาให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว

3. มีการติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง สร้างขวัญและกำลังใจในการพิจารณาความดี ความชอบให้กับครูที่มีผลงานดีเด่น โดยยึดหลักความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

4. ส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง จัดอบรมครูเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยี จัดให้มีการอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบ O-NET สูง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนและการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ

ด้านการวัดผลและประเมินผล

1. แนวทางในการดำเนินการประเมินผลการเรียนการสอน ที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET)

1.1 แนวทางที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ

ประเมินตามมาตรฐานการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้อ และตัวชี้วัด ควรประเมินบ่อย ๆ ทุกสาระวิชา ฝึกให้เด็กได้คิดวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นและนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งควรตรวจสอบเครื่องมือในการวัดทุกปี มีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมกับท้องถิ่นและสภาพปัจจุบัน

1.2 แนวทางที่ได้จากครูวิชาการโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ

1.2.1 ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียน และนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

1.2.2 ประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่ามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้อและตัวชี้วัดหรือไม่

1.2.3 ประเมินผลหลังเรียน เพื่อตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด และนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้อของครูผู้สอน

จากการศึกษาแนวทางในการดำเนินการประเมินผลการเรียนการสอน ที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้อของนักเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) พบว่า ข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียน และนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

2. ประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่ามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้อและตัวชี้วัดหรือไม่

3. ประเมินผลหลังเรียน เพื่อตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด และนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้อของครูผู้สอน

4. การประเมินควรประเมินตามมาตรฐานการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ฝึกให้เด็กได้คิดวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งควรตรวจสอบเครื่องมือในการวัดทุกปี มีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น และสภาพปัจจุบัน

2. แนวทางในการติดตามการประเมินผลการเรียนการสอน ที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

2.1 แนวทางที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียน มีดังต่อไปนี้ คือ

การให้ครูประจำชั้นและครูประจำวิชา(กลุ่มสาระการเรียนรู้) สรุปผลการประเมินนักเรียนรายบุคคล นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล เปรียบเทียบเกณฑ์ของหน่วยงาน จากนั้นแจ้งให้ครูทราบเพื่อการปรับปรุงแก้ไขผลการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

2.2 แนวทางที่ได้จากครูวิชาการ มีดังต่อไปนี้ คือ

ระดับโรงเรียน

- ตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนรายภาค/รายปี
- เปรียบเทียบเกณฑ์ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่ ระดับชาติ
- นำผลการประเมินมาปรับปรุง วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อวางแผน

พัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา

ระดับชั้นเรียน

- ตรวจสอบการประเมินผล ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน
- เน้นการประเมินผลตามสภาพจริง
- นำผลการประเมินไปแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา
- ปรับปรุงการเรียนการสอน

จากการศึกษาแนวทางในการติดตามการประเมินผลการเรียนการสอน ที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่า ข้อมูลที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. ผู้บริหาร ร่วมกับครูตรวจสอบเอกสารการวัดผล ประเมินผล เพื่อดูความสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตร และรายงานผลการประเมินครูของผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลการประเมินในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาวิเคราะห์หาสาเหตุในกรณีที่มี

ผลสัมฤทธิ์ต่ำ และหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง ต่อไป

2. ให้ครูวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อหาข้อบกพร่อง และหาแนวทางแก้ไข ให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างตรงจุด รายงานผลให้ผู้บริหาร ครูวิชาการ และผู้ปกครองทราบ โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อรายงานผลการ ประเมินการเรียนการสอนของครู

3. นำผลการประเมินมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ พิจารณาจากผลคะแนนที่ได้ เพื่อหาปัญหา ข้อบกพร่อง ปรับปรุงพัฒนา หาแนวทางแก้ไขต่อไป

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 โดยทำการศึกษาจากกลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 จำนวน 6 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 12 คน ประกอบด้วยโรงเรียนบ้านแม่สุก โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี โรงเรียนทุ่งคาวิทยา โรงเรียนบ้านศรีบุญเรือง โรงเรียนบ้านหนองกอก และโรงเรียนผาซ้อวิทยา จากการแจกแบบสอบถาม จำนวน 12 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 12 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบ จำแนกตามเพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ตอนที่ 2 สอบถามแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการวัดและประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การพิจารณาค่าหรือข้อความที่ปรากฏอยู่

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันเป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน มีระยะเวลา ประสบการณ์ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร หรือครูวิชาการ ในระยะเวลา มากกว่า 15 ปี

2. การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

2.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

2.1.1 แนวทางในการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งผลต่องานด้านวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน คือ ควรมีการเตรียมความพร้อมโดยจัดประชุมชี้แจงแก่คณะครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อสร้างความตระหนัก กำหนดแนวทาง ในการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกัน เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องทั้งตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และจัดทำตารางการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดกรอบในการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงกับสภาพจริง โดยให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

2.1.2 แนวทางในการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน คือ ควรมีการวางแผนและเตรียมการในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ โดยจัดตั้งคณะทำงานในการประสานงาน ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร ควรสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนในการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดของ

หลักสูตร ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อนักเรียนในการเกิดการเรียนรู้ตรงตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ให้ครูผู้สอนนำหลักสูตรสถานศึกษามาวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมแบบทดสอบวัดผล ประเมินผล เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย โดยแสวงหาความรู้ให้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และควรประเมินผลการใช้หลักสูตรและรายงานผลการใช้หลักสูตร

2.1.3 แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) โดยอาศัยการบริหารหลักสูตร 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ และขั้นตอนประเมินผลการใช้หลักสูตร จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน คือ

- **ขั้นเตรียมการ** ควรศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษาว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่และมีประเด็นใดบ้างที่ต้องปรับลดหรือเพิ่มเติมลงไป จัดประชุมคณะครู และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย วางแผนการพัฒนาหลักสูตรโดยนำข้อมูล ปัญหา ที่เกิดขึ้น ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และแนวข้อสอบ O-NET เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดโครงสร้าง กิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาให้นักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) สูงขึ้นต่อไป

- **ขั้นดำเนินงาน** คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง ประชุมวางแผนการทำหลักสูตรไปใช้โดยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดทำ เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับหลักสูตรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง มีการวัดผล ประเมินผลเป็นระยะก่อนเรียนหลังเรียน จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตร

- **ขั้นประเมินการใช้หลักสูตร** ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยประเมินผลสรุปรวมการประเมินผลการเรียนรู้ เปรียบเทียบผลที่ได้เกิดขึ้นกับผลที่คาดหวังและมีการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนเทียบกับเกณฑ์ มีการประเมินอย่างต่อเนื่อง สรุปผลการใช้หลักสูตรเมื่อสิ้นปีการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จัดเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในแต่ละสาระการเรียนรู้ มาวิเคราะห์ความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศ นำผลการวิเคราะห์ที่ได้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาต่อไปและเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

2.2.1 แนวทางในการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน คือ แต่งตั้งคณะครูรับผิดชอบ มีการประชุมคณะครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ครูศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตร และสร้างเครื่องมือพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ร่วมกันวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนมาทำวิจัยเพื่อหาแนวทาง สร้างนวัตกรรม เทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลายและมีความเหมาะสม ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทักษะการคิด วิเคราะห์ ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมที่เหมาะสม มีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง มีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

2.2.2 แนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน คือ ควรจัดครูผู้สอนให้ตรงกับวิชาเอกที่สอนหรือความถนัด ให้ครูศึกษา วิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ของหลักสูตรอย่างละเอียด ทำความเข้าใจ เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบที่ถูกต้อง มีการวัด ประเมินผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่องโดยยึดมาตรฐาน ตัวชี้วัดเป็นหลัก ให้ครูวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้ครูหาเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ใช้สื่อเทคโนโลยี วิธีการสอนที่หลากหลายที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด วิเคราะห์ ได้ด้วยตนเอง มีการบันทึกผลหลังการสอน นำผลการประเมินและบันทึกหลังสอนมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาและช่วยเหลือแก้ไขให้แก่ผู้เรียน

2.3 ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน

2.3.1 แนวทางในการจัดกระบวนการนิเทศภายใน การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน คือ จัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการทำการนิเทศ และทำความเข้าใจ ชี้แจงความจำเป็นในการนิเทศภายในให้แก่ครูผู้สอน ให้คณะกรรมการทำการนิเทศภายใน

สถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เยี่ยมชั้นเรียน สังเกตการสอนของครู พฤติกรรมนักเรียนและผลการเรียน รายงานผลการนิเทศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของครูอย่างสม่ำเสมอ

2.3.2 แนวทางในการวางแผน แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการทำงาน of ครูให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียนในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน คือ นำผลการนิเทศมาประชุมเพื่อวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงาน ศักยภาพและปัญหาที่พบในชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตามมาตรฐานตัวชี้วัด วิเคราะห์ผลการนิเทศ และประเมินผลที่เกิดขึ้น เพื่อหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไข ปรับปรุง และจัดทำแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประเมินความต้องการพัฒนาของบุคลากรและวางแผนการพัฒนาให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว มีการติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง สร้างขวัญและกำลังใจในการพิจารณาความดี ความชอบให้กับครูที่มีผลงานดีเด่น โดยยึดหลักความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง จัดอบรมครูเกี่ยวกับสื่อเทคโนโลยี จัดให้มีการอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบ O-NET สูง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนและการทำงาน of ครูให้มีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล

2.4.1 แนวทางในการดำเนินการประเมินผลการเรียนการสอน ที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน คือ ควรมีการประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียน และนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน อีกทั้งการประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่ามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดหรือไม่ รวมถึงการประเมินผลหลังเรียน เพื่อตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด และนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน การประเมินควรประเมินตามมาตรฐานการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ฝึกให้เด็กได้คิดวิเคราะห์ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งควรตรวจสอบเครื่องมือในการวัดทุกปี มีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมกับท้องถิ่นและสภาพปัจจุบัน

2.4.2 แนวทางในการติดตามการประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียน มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน คือ ผู้บริหาร ร่วมกับครูตรวจสอบเอกสารการวัดผล ประเมินผล เพื่อดูความสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตร และรายงานผลการประเมินครูของผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลการประเมินในสาระการเรียนรู้ต่างๆมาวิเคราะห์หาสาเหตุในกรณีที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ และหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง ต่อไป ให้ครูวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อหาข้อบกพร่อง และหาแนวทางแก้ไข ให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างตรงจุด รายงานผลให้ผู้บริหาร ครูวิชาการ และผู้ปกครองทราบ โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อรายงานผลการประเมินการเรียนการสอนของครู นำผลการประเมินมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ พิจารณาจากผลคะแนนที่ได้ เพื่อหาปัญหา ข้อบกพร่อง ปรับปรุงพัฒนาหาแนวทางแก้ไขต่อไป

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ปรากฏผลที่นำมาอภิปราย ดังนี้

ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การบริหารหลักสูตรของแต่ละสถาบันย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพของบุคลากร งบประมาณ การบริหารและการจัดการ และความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ผลการศึกษาในด้านนี้ พบว่า กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก มีความเห็นคล้ายกันในการจัดการการบริหารหลักสูตร คือ มีการเตรียมความพร้อมโดยจัดประชุมชี้แจงแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความตระหนัก กำหนดแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกัน เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องทั้งตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงกับสภาพจริง โดยให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 หลังจากได้นำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยประเมินผลสรุปรวมการ

ประเมินผลการเรียนรู้ เปรียบเทียบผลที่ได้ เกิดขึ้นกับผลที่คาดหวังและมีการตรวจสอบคุณภาพ ผู้เรียนเทียบกับเกณฑ์ สรุปผลการใช้หลักสูตรเมื่อสิ้นปีการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย นำผลการวิเคราะห์ที่ได้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาต่อไปและเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับสถานศึกษามากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อำนวย จันทรแป้น (2532, หน้า 111-118) ได้แบ่งขั้นตอนในการบริหารหลักสูตรไว้ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ คือการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ผู้เรียน บุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณ และการจัดการเรียน การสอน 2) การวางแผน คือ การใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สถานการณ์มาจัดวางแผนหรือจัดโครงการต่าง ๆ 3) การดำเนินการ คือ การดำเนินงานตามแผนหรือโครงการที่วางไว้ โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะเตรียมการและระยะดำเนินการ 4) การประเมินผลและรายงานผล คือ การประเมินการดำเนินการว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ เพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาต่อไป

ด้านการจัดการเรียนการสอน

กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุกต่างมีความเห็นตรงกันในด้านการจัดการเรียน การสอน พบว่า ควรมีการประชุมคณะครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ครูศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตร และสร้างเครื่องมือ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ร่วมกันวางแผนการจัด กระบวนการเรียนรู้และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำปัญหาที่เกิดขึ้นใน ห้องเรียนมาทำวิจัยเพื่อหาแนวทาง สร้างนวัตกรรม เทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลายและ มีความเหมาะสม ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทักษะ การคิด วิเคราะห์ ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แขมมณี (2548, หน้า 282) ที่เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามแนวโมเดลชิปปา เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ เปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากผู้รับเป็นผู้เรียน และเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอด ข้อมูลความรู้เป็นผู้จัดการประสบการณ์การเรียนรู้ เปลี่ยนจุดเน้นการเรียนรู้อยู่ที่ผู้เรียนมากกว่า ผู้สอน ผู้เรียนกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน รวมถึงสอดคล้องกับ ชนาธิป พรกุล (2543, หน้า 150) ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการจัด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด และการตัดสินใจอย่างเป็นระบบตามหลักของโมเดลชิปปามี หลักการดังนี้ การสร้างองค์ความรู้ การปฏิสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมทางกาย การเรียนรู้ กระบวนการ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน

ผลการศึกษาพบว่าแนวทางในการนิเทศภายใน คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการทำการนิเทศ และทำความเข้าใจ ซึ่งแจ้งความจำเป็นในการนิเทศภายในให้แก่ครูผู้สอนให้คณะกรรมการทำการนิเทศภายในสถานศึกษา เยี่ยมชั้นเรียน สังเกตการสอนของครู พฤติกรรมนักเรียนและผลการเรียน รายงานผลการนิเทศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของครูอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งหลักการในการการนิเทศภายใน สอดคล้องกับสังต์ อุทรานันท์ (2529, หน้า 202-203) ที่ได้ยึดหลักการว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาจะสำเร็จลงได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ หากขาดความร่วมมือจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การนิเทศจะไม่มีโอกาสพบกับความสำเร็จได้เลย อีกทั้งในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษายังนำผลการนิเทศมาประชุมเพื่อวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงาน ศักยภาพและปัญหาที่พบในชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตามมาตรฐานตัวชี้วัด วิเคราะห์ผลการนิเทศ และประเมินผลที่เกิดขึ้น ประเมินความต้องการพัฒนาของบุคลากรและวางแผนการพัฒนาให้เป็นรูปธรรมทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว มีการติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง สร้างขวัญและกำลังใจในการพิจารณาความดี ความชอบให้กับครูที่มีผลงานดีเด่น โดยยึดหลักความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง ซึ่ง สังต์ อุทรานันท์ (2529, หน้า 202-203) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า การสร้างเสริมกำลังใจของผู้บริหาร จะมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงถือว่าการสร้างเสริมกำลังใจของผู้บริหารจะส่งผลต่อความสัมฤทธิ์ผลของการนิเทศภายในสถานศึกษา

ด้านการวัดผลและประเมินผล

จากการศึกษา พบว่า มีการประเมินผลก่อนเรียน เพื่อทราบสภาพของผู้เรียน ณ เวลาก่อนที่จะเรียน อีกทั้งการประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน โดยเทียบกับผลการวัดและประเมินก่อนเรียน รวมถึงการประเมินผลหลังเรียน เพื่อตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด และนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนสำหรับแนวทางการติดตามการประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ควรติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบเอกสารการวัดผล ประเมินผล เพื่อดูความสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตร และรายงานผลการประเมินครูของผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ

เพื่อนำผลการประเมินในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาวิเคราะห์หาสาเหตุในกรณีที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ และหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง ต่อไป ให้ครูวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไข ให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างตรงจุด มีการรายงานผล ให้ผู้บริหาร ครูวิชาการ และผู้ปกครองทราบ โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา และใช้การทดสอบ Pre O-NET ของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลคะแนนที่ได้ เพื่อหาปัญหา ข้อบกพร่อง แนวทางแก้ไขต่อไป จากแนวคิดที่ได้จะเห็นว่า การนิเทศ ติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบและมีคุณภาพนั้น ก็จะทำให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาการเรียนรู้อันดีของผู้เรียน ทำให้มองเห็นปัญหา ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้ และสามารถแก้ปัญหาได้ทันที่และตรงจุด สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ที่มองผลสัมฤทธิ์ในการเรียนในรูปแบบของคุณภาพ โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาว่าองค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เกิดขึ้นจากคุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพการนิเทศการศึกษา และการบริหาร การศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. แนวทางที่ได้จากการศึกษาเป็นเพียงความคิดเห็นส่วนหนึ่งจากผู้บริหารและครู วิชาการ ที่ยังไม่ได้นำไปปฏิบัติให้เกิดผลขึ้นจริง ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนัก และให้ความสำคัญในการนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ปฏิบัติ หรือนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) จึงจะสามารถทำให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงได้
2. แนวทางที่ได้จากการศึกษา ควรนำไปทำกลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน
3. แนวทางที่ได้จากการศึกษา ควรนำไปศึกษาวิจัยต่อไป โดยการทำวิจัย เพื่อศึกษาว่าแนวทางดังกล่าว สามารถนำไปใช้พัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ได้มากน้อย เพียงใด

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ยิ่งขึ้น

1. ควรศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง เพื่อให้ได้แนวทางที่เป็นประโยชน์มาก
2. เปลี่ยนเครื่องมือในการศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ

ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก

อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อ
ยกระดับผลสัมฤทธิ์ ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) ของกลุ่ม
เครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำปาง เขต 3 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ช่วงอายุ
ระดับการศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับในการ
ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET)ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก
อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ในการตอบแบบสอบถามนี้ ขอความกรุณาท่านได้ตอบตามคำถามครบทุกข้อ
ตามสภาพความเป็นจริงที่ท่านได้ดำเนินการในสถานศึกษาของท่าน ผลการศึกษาจะสรุปเป็น
ภาพรวมของแนวทางและวิธีการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการ
ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET)ของนักเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่
สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ซึ่งไม่
ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานโรงเรียนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่อย่างใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณ
ท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาวอรุณญา ไชยวงศ์

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 30 ปี	☐ 30 – 39 ปี
☐ 40 – 49 ปี	☐ 50 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก
4. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง/หน้าที่

☐ ผู้บริหารโรงเรียน
☐ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน
☐ ครูวิชาการโรงเรียน
5. ระยะเวลาและประสบการณ์ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หรือครูวิชาการโรงเรียน

☐ ต่ำกว่า 1 ปี	☐ 1 – 5 ปี
☐ 6 – 11 ปี	☐ 12 – 15 ปี
☐ มากกว่า 15 ปี	

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามโดยให้ข้อมูลตามสภาพจริงในการดำเนินการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ในสถานศึกษาของท่าน ทั้งนี้ คำตอบของท่านมีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) เป็นอย่างยิ่ง โดยแบบสอบถาม ตอนที่ 2 นี้ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

1. ท่านมีแนวทางในการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทางด้านวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน(O-NET)อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีแนวทางในการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน(O-NET)อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับผู้เรียนโดยอาศัยการบริหารหลักสูตร 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ และขั้นตอนประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) อย่างไร

ขั้นตอนเตรียมการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นตอนดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นตอนประเมินผลการใช้หลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

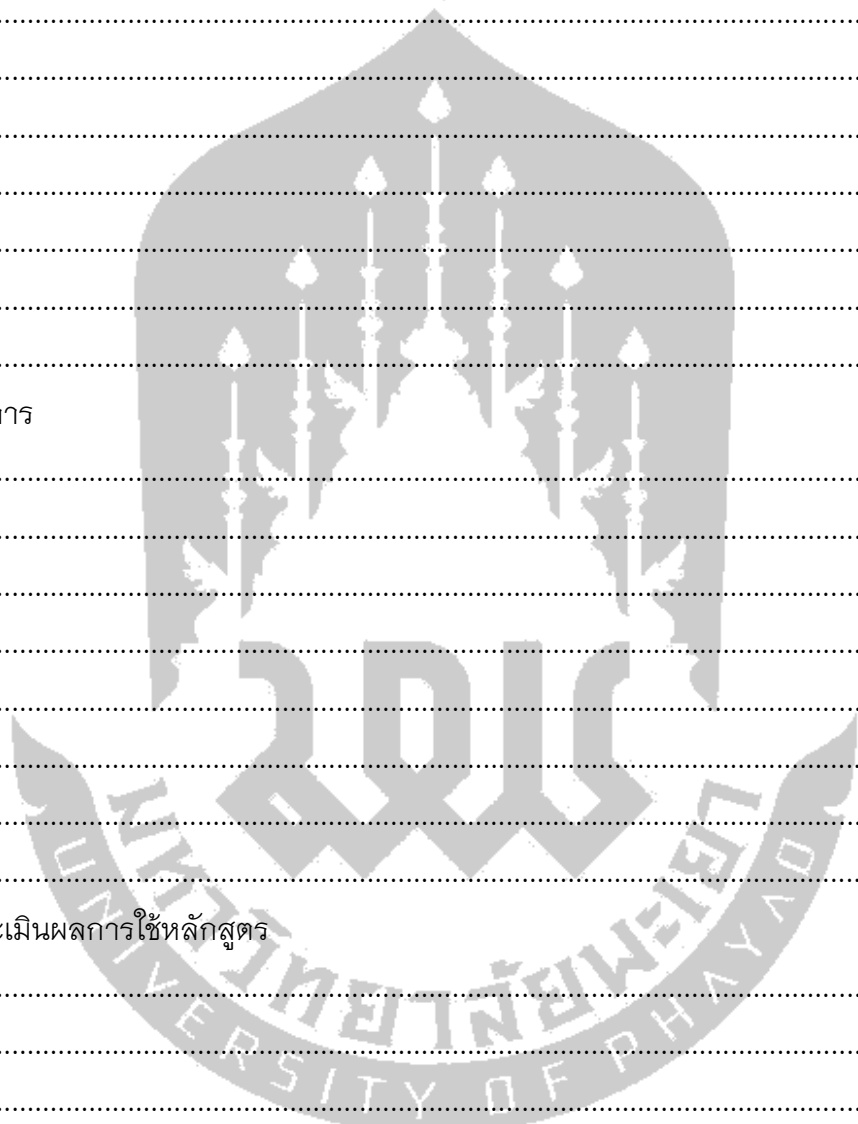
.....

.....

.....

.....

.....

ด้านการวัดและประเมินผล

1. ท่านมีแนวทางในการดำเนินการประเมินผลการเรียนการสอน ที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีแนวทางในการติดตามการประเมินผลการเรียนการสอน ที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**** ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ****

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. (2535). **มองการศึกษา: เส้นทางที่เท่าเทียมของคนไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). **มาตรฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- ชนาธิป พรกุล. (2543). **แคล์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา เขมมณี. (2548). **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัญญา เรืองแก้ว. (2550). **การทดสอบทางการศึกษา (O-NET) สำคัญอย่างไร**. วารสารวิชาการ, ปีที่ (10), 8-10.
- ธำรง บัวศรี. (2532). **ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- ประสงค์ ต่อโชค. (2538). **การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบด้านคุณลักษณะของนักเรียนและครู สภาพแวดล้อมทางบ้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ ของนักเรียนชั้น ม.6 เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ คศ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.**
- ไพศาล หวังพานิช. (2536). **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สงัด อุทรานันท์. (2528). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงัด อุทรานันท์. (2529). **การนิเทศการศึกษา: หลักและทฤษฎีการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สงัด อุทรานันท์. (2535). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สันติ ธรรมบำรุง. (2527). **หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: กรมศาสนา
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิ เคชั่น.

อำนาจ จันทร์แป้น. (2532). **การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีการปฏิบัติระดับโรงเรียน.**

เชียงใหม่: ส.ทรัพย์การพิมพ์.

อำนาจ จันทร์แป้น. (2542). **SPIE “Why What How”.** เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช่าง.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). **หลักสูตรและการบริหารวิชาการโรงเรียน.** กรุงเทพฯ:

เอส.ดี.เพรส.

เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2552). **ยุทธศาสตร์การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สู่คุณภาพ**

สถานศึกษาตามเป้าหมายหลักสูตรแกนกลางฯ’51. กรุงเทพฯ: อจท.

เอี่ยมพร หลินเจริญ และคณะ. (2552). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET**

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์

ศษ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	อรัญญา ไชยวงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	15 กรกฎาคม 2527
ที่อยู่ปัจจุบัน	140/1 หมู่ 9 ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนทุ่งคาวิทยา สพป. ลำปางเขต 3
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2554 – 2555	ครู โรงเรียนทุ่งคาวิทยา
พ.ศ. 2552 – 2554	ครูผู้ช่วย โรงเรียนทุ่งคาวิทยา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	ศษ.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

